

ISSN 2657-9782

Dialogi *Biblioteczne*

CZASOPISMO ELEKTRONICZNE

2023, nr 1(31)

W NUMERZE:

Promocja czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży

Rok Aleksandra Fredry

Quizlet – fiszki online

Pomysły na zajęcia biblioteczne

Zestawienia bibliograficzne

ADRES REDAKCJI:

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy

ul. Ks. kard. S. Wyszyńskiego 7

40-132 Katowice

tel. 32 258-38-38

e-mail: **dialogi.biblioteczne@pbw.katowice.pl**

Internet: **<https://pbw.katowice.pl/>**

Wydawca: Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka
im. Józefa Lompy w Katowicach

Zespół redakcyjny: dr Anna Marcol – redaktor naczelny;
mgr Barbara Michałek – korekta

SPIS TREŚCI

<i>OD REDAKCJI</i>	4
Katarzyna Paliga <i>CZYTANIE NA POLANIE</i>	5
Bernadeta Burdzy-Drozd <i>BIBLIOTEKARZ REPREZENTANTEM KULTURY CZYTANIA, CZYLI LEKCJE BIBLIOTECZNE W LICEUM</i>	8
Paulina Rawinis <i>KSIĄŻKA – LEKARSTWO DLA UMYSŁU</i>	11
Anna Marcol <i>QUIZLET – FISZKI ONLINE</i>	14
Agnieszka Kubacka <i>ALEKSANDER FREDRO – ŻYCIE I TWÓRCZOŚĆ. SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA KLASY VII SZKOŁY PODSTAWOWEJ NA PODSTAWIE OPOWIADANIA ANNY CZERWIŃSKIEJ-RYDEL "FOTEL CZASU"</i>	23
Katarzyna Herich <i>FELIX, NET I NIKA, CZYLI NIESAMOWITE PRZYGODY TRÓJKI NASTOLATKÓW. SCENARIUSZ LEKCJI DLA KLASY VI SZKOŁY PODSTAWOWEJ</i>	28
Anna Krzempek <i>METODY AKTYWIZUJĄCE W WYCHOWANIU PRZEDSZKOLNYM I NAUCZANIU POCZĄTKOWYM. ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE W WYBORZE</i>	34
Elżbieta Trojan <i>POWSTANIE STYCZNIOWE (1863-1864). ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE W WYBORZE</i>	37
Anna Marcol <i>O CZYTANIU WRAŻENIOWYM</i>	41

OD REDAKCJI

Nas, nauczycieli bibliotekarzy, o korzyściach wynikających z czytania nie trzeba przekonywać. Od dawna wiadomo, że rozwija wyobraźnię, wzbogaca słownictwo i sprawność językową, dostarcza wiedzy o otaczającym nas świecie, wpływa na umiejętność precyzyjnego wyrażania uczuć, relaksuje...

Niestety, książki coraz częściej przegrywają konkurencję z innymi rodzajami mediów. W bieżącym numerze autorki tekstów zastanawiają się, jak zapobiegać temu zjawisku oraz piszą o swoich inicjatywach, których celem jest popularyzacja czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży. Dołączono do nich scenariusze zajęć, zestawienia bibliograficzne i instrukcję obsługi platformy Quizlet. Można ją wykorzystać podczas zapamiętywania autorów lektur szkolnych.

Życzymy miłej lektury, dziękujemy za przekazane artykuły i materiały oraz zachęcamy do współpracy w nowym roku szkolnym!

Archiwum czasopisma i wskazówki dla autorów znajdują się w zakładce „Dialogi Biblioteczne” na stronie internetowej naszej placówki.

Redakcja „Dialogów Bibliotecznych”

Z PRAKTYKI NAUCZYCIELA BIBLIOTEKARZA

KATARZYNA PALIGA

Szkoła Podstawowa nr 29 z Oddziałami Sportowymi
im. Alfreda Szklarskiego w Dąbrowie Górniczej

CZYTANIE NA POLANIE

O akcji „Czytanie na Polanie” pisałam w poprzednim numerze „Dialogów Bibliotecznych”. Wówczas moja inicjatywa miała charakter regionalny i marzyłam o jej szerszej popularyzacji. Dzisiaj jest akcją ogólnopolską (a nawet międzynarodową)!

Gdyby ktoś powiedział mi rok temu, że moje marzenie stanie się rzeczywistością, nigdy bym mu nie uwierzyła. Prace nad wydarzeniem w wersji ogólnopolskiej rozpoczęły się jeszcze pod koniec roku 2022. Działania, których nie widać, a są niezwykle ważne. Wiele pomysłów musiało zostać dostosowanych do obecnych możliwości, inne muszą jeszcze poczekać. Postanowiłam działać i zaczęłam pisać do instytucji, których patronat chciałam uzyskać. Nikt mi nie odmówił, a przecież mógł. Nie jestem znana w ogólnopolskim środowisku bibliotekarskim, a moja idea jest prosta. Wszyscy, do których się zgłosiłam z prośbą, zgodzili się objąć akcję patronatem. Okazało się, że pomysł się spodobał.

Kiedy zastanawiałam się nad pewnymi rozwiązaniami logistycznymi i technicznymi, wiedziałam już, że samej będzie mi bardzo trudno. Wtedy postanowiłam zaangażować innych ludzi pełnych pasji. I tak syn mojej koleżanki i jednej z osób, które są współorganizatorami tego przedsięwzięcia, Tomasz Kurasiewicz, stworzył dla nas logo, które identyfikuje „Czytanie na Polanie”.

W chwili pisania tego tekstu akcja trwa! Do maja 2023 roku swój udział zgłosiło ponad 600 instytucji różnego typu. Rozpiera mnie dumą, zachwytem i niedowierzaniem, że tylu ludzi chce z nami zmieniać czytelniczą rzeczywistość. A to przecież nie wszystko. Najważniejsze są dzieci, nie my, nie ja – tylko one. Marzę, żeby każde dziecko kochało książki i biblioteki szkolne... 😊 i wszystkie inne. 😊

Przedsięwzięcie zostało spopularyzowane dzięki grupie na Facebooku, która obecnie (maj 2023) liczy 1265 członków. To przerosło moje najśmielsze marzenia. Chcę, żeby ci LUDZIE wiedzieli, że bez nich to byłoby tylko skromne wydarzenie na skalę szkolną. Wspólnie zmieniamy podejście do czytania, biblioteki i edukacji, w której empatia rozwija się również, a może przede wszystkim, dzięki literaturze i naszej postawie.

Dziś mogę powiedzieć, że „Czytanie na Polanie” to inicjatywa, z której jestem bardzo dumna. Dumna, bo udało mi się zaangażować grupę ludzi – pasjonatów, którzy pomogli mi urzeczywistnić mój plan. Sami nigdy nie zrobimy tego, co możemy zrobić jako grupa. Bez tych wspaniałych ludzi, których mam blisko siebie, byłoby to niemożliwe.

Mam szczęście, że moja Pani dyrektor bardzo wspiera wszystkie tego rodzaju inicjatywy i mnie jako nauczyciela bibliotekarza. Pomoc uzyskałam także od osób odpowiadających w mojej szkole za stronę internetową i Facebooka, za co jestem im ogromnie wdzięczna.

To przedsięwzięcie nie powiodłoby się, gdyby nie pomoc i współpraca: Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Katowicach Filii w Sosnowcu, Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Katowicach Filii w Będzinie, Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Sosnowcu.

A to wszystko pod patronatami: Fundacji Cała Polska Czyta Dzieciom, Fundacji Powszechnego Czytania i Akcji Ratownicy Czytelnictwa, Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Czasopisma „Guliwer”, Wydawnictwa Wrażlive i Akcji Książka ma moc... Supermoc, Miejskiej Biblioteki Publicznej w Dąbrowie Górniczej oraz Nauczyciela Roku 2022 – Iwony Pietrzak-Płachty i Wypożyczalni Skrzydeł.

Bez wsparcia tych wszystkich instytucji, a przede wszystkim – LUDZI – by się nie udało. DZIĘKUJĘ!

Z PRAKTYKI NAUCZYCIELA BIBLIOTEKARZA

BERNADETA BURDZY-DROZD

Podkarpacki Zespół Placówek Wojewódzkich w Rzeszowie
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Tarnobrzegu
Filia w Stalowej Woli

BIBLIOTEKARZ REPREZENTANTEM KULTURY CZYTANIA, CZYLI LEKCJE BIBLIOTECZNE W LICEUM

Chyba każdy z nas, nauczycieli bibliotekarzy, prowadził lub będzie prowadził zajęcia dla uczniów mające na celu zapoznanie ich z naszą biblioteką – jej lokalizacją, księgozbiorem, ofertą itp., czyli potocznie mówiąc lekcje biblioteczne. Taka edukacja czytelnicza w formie warsztatów jest z pewnością ważną częścią działalności biblioteki. Warto uświadomić sobie, po co tak naprawdę to robimy (poza oczywiście wykonaniem polecenia służbowego czy odhaczeniem punktu w zakresie obowiązków).

Moim zdaniem spotkanie z drugim człowiekiem zawsze ubogaca, i to obie strony, zwłaszcza spotkanie z młodym pokoleniem. W czasie tego typu zajęć mam okazję poznać nie tylko zainteresowania czytelnicze młodych, ale przede wszystkim ich wartości i sposób patrzenia na świat, nieco już inny od mojego. Wszak, jak pisał Adam Asnyk: *każda epoka ma swe własne cele i zapomina o wczorajszych snach...*¹.

Niewątpliwie bardzo istotnym celem lekcji bibliotecznych – często pojawiającym się w branżowej literaturze i jakby ponadczasowym – jest formowanie u odbiorców 4 postaw:

- **Postawy samokształcenia i samowychowania** – przejawiającej się w samodzielnym zdobywaniu wiedzy o świecie – w myśl idei *lifelong learning* (uczenia się przez całe życie). Jej kształtowanie jest bez wątpienia długotrwałym procesem.
- **Postawy szacunku do książki i innych źródeł wiedzy** – wyrażającej się zarówno w fizycznym poszanowaniu książki, jak również w pozytywnym stosunku emocjonalnym do treści tam zawartych. W wyniku takiego przeświadczenia o książkę się dba, gdyż stanowi ona cenne narzędzie edukacyjne.
- **Postawy miłośnika książki** – zgodnie z nią książka ma wartość samoistną; jej piękno, zawartość intelektualna czy uczuciowa stanowi motywację do posiadania jej na własność, włączenia do prywatnego księgozbioru. Postawa ta manifestuje się w gromadzeniu książek o określonej tematyce, często jest początkiem bibliofilstwa.

¹ Adam Asnyk, „Do młodych”, <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/do-mlodych.html>, dostęp: 14.03.2023.

- **Postawy racjonalnego konsumenta usług bibliotecznych i systemów informacji o książce i innych źródłach wiedzy** – jej rezultatem jest stały kontakt człowieka z biblioteką, katalogiem bibliotecznym czy bibliografią po to, aby racjonalnie korzystać ze specjalistycznych usług w zakresie zdobywania informacji.

Powyższe cele są jak najbardziej bardzo ambitne i trudne do osiągnięcia, zwłaszcza w obecnych czasach – czasach jałowienia intelektualnego i kulturalnego młodzieży, kultury obrazkowej i malejącego czytelnictwa. Aby łatwiej można było je osiągnąć, warto już w małym człowieku rozbudzać zainteresowanie książką. Dlatego za bardzo wartościową uważam kampanię „Mała książka – wielki człowiek”, wszelkie konkursy promujące czytelnictwo dla juniorów czy chociażby warsztaty robienia zakładek. Ale co ze starszymi, uczniami szkół średnich? Przecież taka młodzież jest już w pewien sposób ukształtowana, ma swoje sposoby na szybkie zdobywanie informacji, stosunek do książek, czasopism, bibliotek...

W tym artykule chciałabym się podzielić swoim doświadczeniem, spostrzeżeniami z przeprowadzonych lekcji w szkołach średnich.

Jako pracownik biblioteki pedagogicznej zajęcia biblioteczne prowadzę najczęściej w czytelni naszej placówki, podobnie jak inni nauczyciele bibliotekarze. Jednak jakiś czas temu wpadłyśmy z koleżankami na pomysł, aby zrobić od tego małe odstępstwo. Chodzi mianowicie o uczniów szkół średnich, zwłaszcza maturzystów. Aby zaoszczędzić im czas niezbędny na dotarcie do naszej biblioteki (a często również pieniądze na zakup biletu komunikacji miejskiej), to my wybieramy się do nich na umówioną wcześniej godzinę. Muszę przyznać, że ten pomysł spodobał się wielu dyrektorom, którzy nie musieli zwalniać swoich uczniów z dwóch lekcji, tylko z jednej.

Po przywitaniu się i przedstawieniu (czasem robi to nauczyciel bibliotekarz goszczącej szkoły) przystępuję do nawiązania kontaktu z młodzieżą, co uważam za bardzo ważne, niejako wyznacznik powodzenia całego przedsięwzięcia. Nieraz zastanawiałam się, jak rozpocząć rozmowę, luźną pogadankę o skromnym pięknie zadrukowanej strony... Albo o czarnych znaczkach nie na papierze, tylko na ekranie czytnika e-booków. Zdaję sobie sprawę z tego, że obecnie literatura niejako „przegrywa” z innymi gałęziami sztuki – z filmem, fotografią, malarstwem czy muzyką – dysponującymi bardziej sugestywnymi środkami przedstawiania świata, niewymagającymi tak dużego wysiłku intelektualnego przy odbiorze. No i czasu na przyswojenie treści.

Myślę, że warto postawić przede wszystkim na otwartość, zaangażowanie i gotowość wysłuchania, stworzenie atmosfery, w której młodzi swobodnie wypowiedzą się na temat swoich gustów czytelniczych, zechcą podzielić się informacją o tym, co i dlaczego czytają. Może nawet wrażeniami z przeczytanej lektury. Oczywiście nie będzie to lektura szkolna. 😊 Może coś z fantastyki albo jakaś biografia, autobiografia. Ostatnio np. na zajęciach usłyszałam taki komentarz dotyczący książki „Beata: gorąca krew”: *Kozidrak lepiej śpiewa niż pisze...*

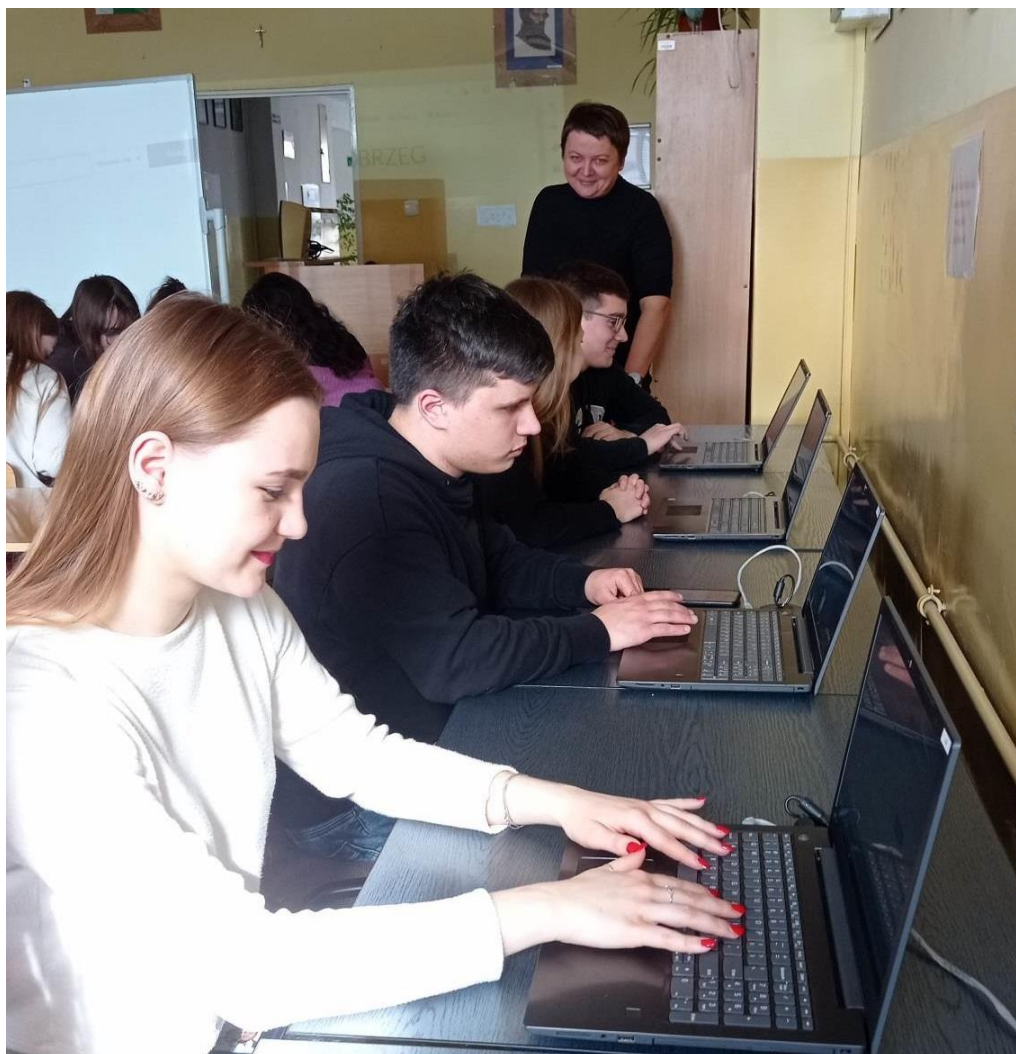
Mam tę przyjemność, że pracuję w nowoczesnej bibliotece, w bibliotece na miarę XXI wieku. Konkretyzując, dużym ułatwieniem w prowadzeniu lekcji jest dla mnie fakt świadczenia przez Bibliotekę Pedagogiczną w Tarnobrzegu e-usług². Czasem zaczynam zajęcia od wyciągnięcia iPhone'a i zaprezentowania naszej aplikacji mobilnej „e-Biblioteki Pedagogiczne” albo od puszczenia filmiku na YouTubie „E-biblioteka, czyli książka za jeden klik”³. Cel jest jeden – zdobyć zainteresowanie uczniów, przykuć ich uwagę, bo przecież nowe technologie czy np. możliwość bezpłatnego zamawiania książek z dostawą do domu muszą choć trochę zaciekawić. Później łatwiej się rozmawia o meritum.

Niezwykle cenne są dla mnie informacje z ankiet, jakie uczestnicy wypełniają na końcu zajęć. Pozwalają mi one zobaczyć, jaki jest ich odbiór i co mogłabym poprawić, aby były jeszcze lepsze. Wszak pierwsza z przywołanych

² Pisałam o tym szerzej w artykule „Książką w koronawirusa” („Poradnik Bibliotekarza” 2021, nr 2, s. 28-29).

³ <https://www.youtube.com/watch?v=Nb8nfs6CqIE>, dostęp: 14.03.2023.

postaw – postawa samokształcenia i doskonalenia własnej pracy – powinna być bliska również nam, nauczycielom bibliotekarzom.

Zajęcia biblioteczne dla klasy maturalnej Liceum Ogólnokształcącego im. C.K. Norwida w Stalowej Woli; prowadząca: Bernadeta Burdzy-Drozd; autorka fotografii: Władysława Góral.

Bibliografia:

1. Koziółek Ryszard: *Czytać, dużo czytać*. Wołowiec: Wydawnictwo Czarne, 2023.
2. Leszczyński Grzegorz: *Bunt czytelników: proza inicjacyjna netgeneracji*. Warszawa: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, 2010.
3. Pielachowski Józef: *Przysposobienie czytelnicze i informacyjne w szkole podstawowej: poradnik nauczyciela*. Warszawa-Poznań: "Ławica", 1992.
4. Zeman Elżbieta: *Edukacja czytelnicza i informacyjna: podręcznik dla uczniów liceum technicznego*. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1999.

Z PRAKTYKI NAUCZYCIELA BIBLIOTEKARZA

PAULINA RAWINIS

Techniczne Zakłady Naukowe im. gen. Władysława Sikorskiego w Częstochowie

KSIĄŻKA – LEKARSTWO DLA UMYSŁU

Jak pisał kiedyś autor książek dla dzieci, znany jako Dr Seuss: "Im więcej będziesz czytał, tym więcej będziesz wiedział". Książka stanowi obszerne źródło wiedzy i już od najmłodszych lat poszerza nasze horyzonty dużo bardziej niż oglądanie telewizji czy rozmowy z wykształconymi osobami. Mówi się często, że książka jest sanatorium dla umysłu, a to oznacza, że poprzez czytanie udoskonalamy w sobie świat wyobraźni, porządkujemy podstawowe wartości, rozwijamy osobowość i w sposób bardziej empatyczny odbieramy świat. Człowiek, który nie czyta, staje się przedstawicielem "pokolenia kciuka", używając wyłącznie klawiatury i ekranu smartfona.

Książka jest bardzo ważnym elementem naszego życia, lecz coraz rzadziej z niej korzystamy. Mamy przecież komputery, tablety, telefony... Ciągle gdzieś się spieszymy. Dzieci chodzą do szkoły, dorośli do pracy. Mamy coraz więcej zajęć. Gdzie w tym wszystkim znaleźć czas na książki?

Podczas pandemii, kiedy musieliśmy pozostać w domach, czasu było więcej. Wówczas książka spełniła swoje podstawowe funkcje, czyli zapewniała rozrywkę, dostarczała wiedzę i pomogła zrozumieć otaczającą nas rzeczywistość. Okazało się, że druk ma się całkiem dobrze. Ma zbawienny wpływ na nasz organizm, co niekoniecznie jest udziałem e-booków. Zawiało optymizmem. Kolejne Raporty Biblioteki Narodowej odnotowały trwałe zatrzymanie spadku czytelnictwa, a nawet jego niewielki wzrost (w roku 2020).

Umiejętność czytania towarzyszy nam od wieku szkolnego. Wielu z nas znajduje w książkach swoich bohaterów, idoli, przekonanie do konkretnych idei. Dzięki książkom poszerzamy horyzonty myślowe i rozwijamy wrażliwość. Istnieje tak wiele tematów, które nas interesują i tak wielu autorów, którzy wspaniale i przekonująco przedstawiają swoją wizję świata. Często wracamy do tych samych tytułów. Są jeszcze osoby, które nawet w epoce komputerów, nie mogą się oderwać od literatury.

Dla każdego człowieka książka jest przede wszystkim narzędziem zdobywania wiedzy o otaczającej go rzeczywistości, zarówno społecznej, przyrodniczej, jak i kulturalnej. Dostarcza informacji o wszystkich dziedzinach życia, różnych krajach, zjawiskach, czasach odległych o miliony lat. Obecnie rośnie popyt na ludzi wykształconych. Spada zapotrzebowanie na proste prace, które nie wymagają wykształcenia i samodzielnego myślenia. Rozwój nauki pociąga za sobą zmiany na rynku pracy. Te zmiany następują wyjątkowo szybko. Ludzie, którzy nie czytają, nie nadążają za tymi zmianami i zapewne zostaną w przyszłości zepchnięci na margines życia.

Wielu ludzi choć gromadzi książki, nie czyta. Dlaczego tak się dzieje? Nawyk czytania i miłości do książek musi powstać w dzieciństwie. Jeżeli chcemy, aby czytelnictwo nie zanikło musimy zachęcić dzieci do czytania już od najmłodszych lat, ponieważ jeśli uczeń nie zetknie się z książką, nigdy nie będzie odczuwał jej braku. Wielu psychologów twierdzi, że największy wpływ na poziom czytelnictwa ma dom rodzinny. Aktywność czytelnicza dzieci i młodzieży jest silnie skorelowana z kapitałem kulturowym rodziny, z poziomem wykształcenia rodziców i z wielkością księgozbiorów. Obecność czytających domowników, książek w domowej bibliotece i prasy w ogólnym tego słowa znaczeniu, sprzyja rozwojowi zainteresowań czytelniczych. Niestety w 7% domów na wsi nie ma żadnej książki. Potrzebne są zatem dodatkowe zachęty do samodzielnego czytania oraz wspólne uczęszczanie do bibliotek i księgarń.

Braki czytelnicze próbuje wyrównywać szkoła, której nie zawsze się to udaje. Większość młodych ludzi nie sięga po książki, ponieważ uważa to za stratę czasu, nie zdając sobie sprawy z zalet czytania, które pomagają w ćwiczeniu pamięci, ortografii czy rozwijaniu wyobraźni. Z kolei w podeszłym wieku zmniejsza ryzyko zachorowania na chorobę Alzheimera. Dlatego tak ważne jest zachęcanie, także osób starszych, do czytania.

Czytanie książek bez wątpienia wzbogaca nasze słownictwo. Zdarza się często, że spotykamy się ze słowem, którego nie znamy i jeśli nie jesteśmy w stanie wywnioskować sensu z kontekstu zdania, musimy wtedy sprawdzić jego znaczenie. Czytając książki podświadomie zapamiętujemy pewne sformułowania, związki frazeologiczne i synonimy. Łatwiej budujemy własne wypowiedzi, komunikujemy się i bez trudności wyrażamy swoje myśli. Bogaty zasób słownictwa świadczy o naszej elokwencji.

Czytając wspomnienia, biografie, reportaże czy książki historyczne zdobywamy wiele cennych informacji oraz wzbogacamy wiedzę o otaczającym nas świecie. Powieść, której akcja rozgrywa się w średniowieczu, pokaże nam, jak wyglądało życie w tamtych czasach. Dowiemy się nie tylko o ówczesnej codzienności, ale też o modzie i problemach, z jakimi zmagali się ludzie sprzed wieków. Z kolei wybierając islandzką czy norweską sagę poznamy historię, kulturę i warunki środowiskowe tych krajów.

Książki mają wpływ na nasze poglądy i przekonania. Bardzo często wybrana pozycja książkowa pozwala spojrzeć na pewne fakty z dystansem i dostrzec inny punkt widzenia, uczyć empatii, szacunku do odmiennego zdania, a także otwartości na innych ludzi i otaczający nas świat. Stajemy się w ten sposób otwarci na dialog i wysłuchanie drugiej strony.

Czytanie ze zrozumieniem jest warunkiem funkcjonowania współczesnego społeczeństwa. Dzięki niemu ludzie mogą szybko i sprawnie komunikować się między sobą, wymieniać informacje, dzielić się doświadczeniem, spostrzeżeniami i przekazywać uczucia. Żadna dziedzina życia, tak społecznego, jak i państwowego, nie może funkcjonować bez czytania. Im społeczeństwo będzie się bardziej rozwijać, tym większe będzie zapotrzebowanie na tę umiejętność.

Mimo że książka przestała pełnić rolę głównego nośnika informacji o otaczającym nas świecie i jej funkcja jest obecnie inna niż to miało miejsce w ubiegłym wieku, to jednak ciągle dostarcza modeli wytyczających sposób bycia, określa sposoby postępowania, podaje przykłady rozwiązywania problemów. Uczy sztuki wyboru społecznych opinii i interesów, wzbogaca psychikę czytelnika. Uprzywilejowana rola książki w systemie komunikowania społecznego polega na zapewnieniu trwałości i ciągłości tradycji. Książka jest piśmienniczym dorobkiem ludzkości, z tym stwierdzeniem zgadzają się niemal wszyscy naukowcy na świecie. Dlatego warto czytać książki, bo wzbogacają wewnętrznie każdego człowieka, rozszerzają świat jego uczuć i myśli, a także torują drogę w głąb psychiki ludzkiej. Słowo pisane dociera do ludzkich serc. Dzięki książce człowiek poznaje świat, kształtuje swój światopogląd.

Stres, który na co dzień towarzyszy człowiekowi, jest czymś, od czego każdy chce się uwolnić. Istnieje oczywiście wiele zajęć, które odprężają, jak chociażby gry, sport, hobby, ale często to właśnie książka jest ulubionym przed-

miotem, który odrywa od trosk życia codziennego i pozwala zapomnieć o skomplikowanej rzeczywistości wokół nas. Książka to przede wszystkim źródło ogromnej wiedzy. Od zarania dziejów ludzie przekazują sobie ją na piśmie. Zaczynano bardzo prosto: od malowania ścian, a potem pisania na kamiennych tabliczkach, papirusie, pergaminie. Wynalezienie druku w XV wieku stało się przełomem i krokiem milowym w popularyzacji książki. W czasach współczesnych posiadamy komputery. Czy to oznacza, że książki zostaną niebawem wyeliminowane? Nic bardziej mylnego. Wielu tak twierdziło, ale po latach wycofało się z głoszenia tej tezy. Książka obecnie ma się dobrze, nie tylko w Polsce, ale i na świecie, o czym świadczą liczne konkursy literackie, festiwale i spotkania autorskie. Dostosowała się do czasów cyfryzacji. W wersji elektronicznej jest bardzo wygodna. Jednak czytanie tradycyjne nadal cieszy się popularnością, bo nie każdy lubi czytać e-booki. Zapach kartek, szelest przewracanych stron, fizyczny kontakt z książką, te aspekty niezmiennie pobudzają wyobraźnię i trudno z nich zrezygnować. Papierowa wersja książki wciąż jest na topie i bardzo wielu czytelników nie wyobraża sobie czytania w inny sposób.

Czytanie sprzyja samodzielnemu budowaniu wypowiedzi, w której są fakty, logika i konkluzja. Znajomość kanonu lektur szkolnych uważamy za obowiązek współczesnego człowieka. Kraje o wysokim poziomie czytelnictwa są bardziej innowacyjne i lepiej się rozwijają gospodarczo od tych, w których ten poziom jest niski. Otóż ludzie, którzy od dzieciństwa czytają, są później lepiej wykształceni, znajdują lepszą pracę i więcej zarabiają.

Zalety czytania można by wymieniać długo. Demokryt z Abdery powiedział: "Książki są lekarstwem dla umysłu". Dlatego, Drodzy Państwo, zachęcajcie swoje dzieci do czytania. Warto inwestować w książki. Nie powinniśmy ich zastępować telewizorem, smartfonem lub komputerem. Książki to najprostszy sposób na naukę, rozwój, dostęp do porad, wskazówek. Dobra książka to świetny sposób na relaks, rozrywkę i poszerzenie horyzontów myślowych.

Bibliografia:

- Chrynkowski R., Zasacka Z., *Raport Biblioteki Narodowej: Stan czytelnictwa książek w Polsce w pierwszym kwartale 2022 roku*, Warszawa 2022.
- Goetz M., *Jak przekonać nastolatków do lektury*, "Trendy", 2015, nr 2-3, s. 12-13.
- Koźmińska I., Olszewska E., *Wychowanie przez czytanie*, Świat Książki, Warszawa 2014.
- Molicka M., *Kto czyta – rozumie*, "Psychologia w Szkole", 2015, nr 3, s. 4-11.
- Moskal K., *Pod wpływem lektury*, "Psychologia w Szkole", 2015, nr 3, s. 12-16.
- Spitzer M., *Jak uczy się mózg?*, PWN, Warszawa 2012.

SIECIOW@NIE

ANNA MARCOL

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

QUIZLET – FISZKI ONLINE

Jednym z dobrze znanych sposobów wspomagających uczenie się jest wykorzystanie fiszek, czyli małych kartoników, zapisanych z obu stron. Są stosowane podczas nauki języków obcych, zapamiętywania dat, pojęć, definicji, autorów lektur szkolnych... Metoda polega na uporządkowaniu informacji, które chcemy przyswoić oraz ich systematycznemu powtarzaniu, aż do momentu skutecznego zapamiętania.

Na podobnych zasadach opiera się idea platformy Quizlet, aczkolwiek tworzone w niej fiszki mają formę interaktywną. Można z nich skorzystać w dowolnym miejscu i o każdej porze. Mogą dotyczyć różnych tematów, zagadnień, przedmiotów i poziomów nauczania. Ich zestawy opracowuje się samodzielnie (po rejestracji) lub korzysta z materiałów innych użytkowników.

Quizlet Strona główna Przedmioty Rozwiązania ekspertów Zestawy do nauki, podręczniki, pytania Zaloguj się Zarejestruj się

Ułatw sobie przyswajanie dużych tematów dzięki fiszkom i testom praktycznym

Dołącz do ponad 60 milionów uczniów na całym świecie, którzy korzystają z opracowanych naukowo fiszek, testów praktycznych i gier Quizlet do osiągnięcia swoich celów w szkole, na uniwersytecie i nie tylko.

Zarejestruj się za darmo

90% uczniów potwierdza, że dzięki Quizlet zaczęto otrzymywać lepsze oceny

Źródło: <https://quizlet.com/pl>.

Ponadto, poza ułatwiającymi naukę fiszkami, usługa oferuje opracowywanie testów i gier edukacyjnych sprawdzających i utrwalających zdobytą wiedzę. Dla osób niezalogowanych są dostępne w ograniczonym zakresie.

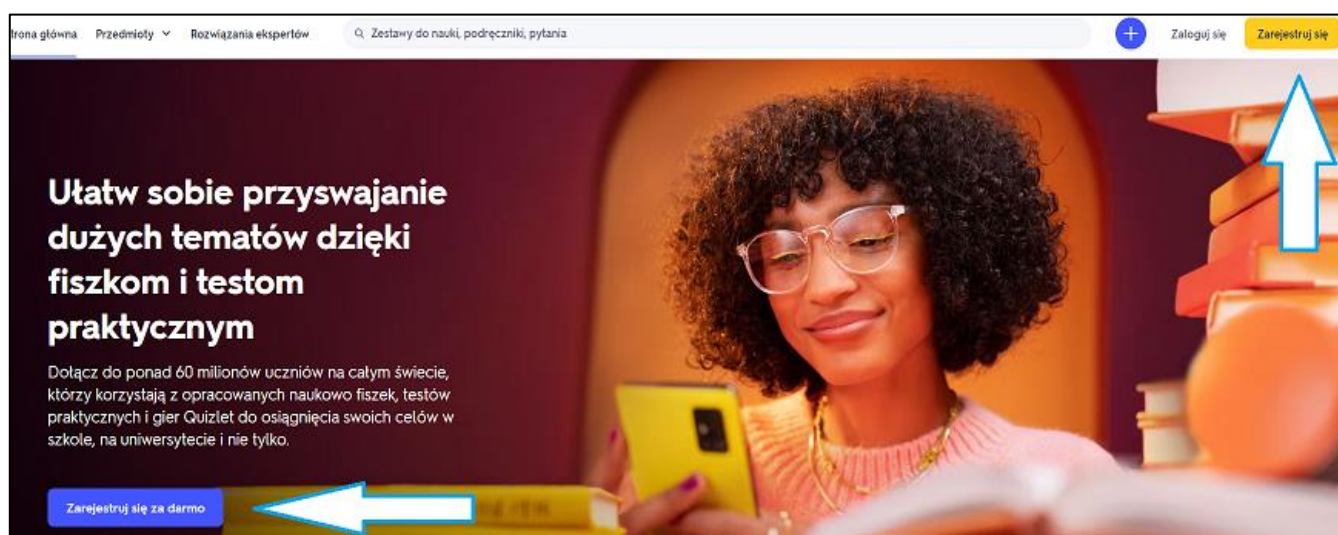
Platforma posiada polską wersję językową. Użytkownik, który założy bezpłatne konto, otrzymuje możliwość tworzenia własnych zestawów do nauki oraz ich udostępniania (np. w ramach wirtualnej klasy/grupy). Może korzystać z materiałów innych użytkowników i własnych fiszek, włączać je w trybie uczenia się, testu oraz dopasowywania odpowiednich elementów do siebie.

Z podstawowych funkcji platformy korzysta się za darmo. Dostęp do jej zasobów można uzyskać dzięki urządzeniom stacjonarnym i mobilnym.

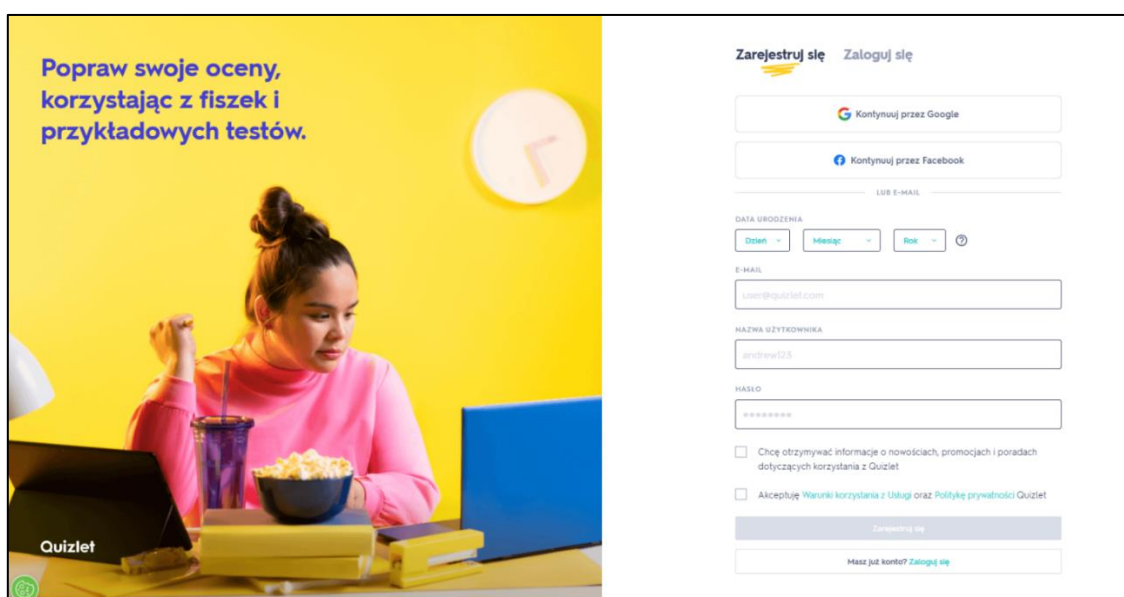
Platforma Quizlet zdobyła dużą popularność wśród nauczycieli, uczniów i studentów. Przyczynił się do tego interaktywny charakter tworzonych materiałów, wzmacniający zaangażowanie osoby uczącej się oraz sprawiający, że nauka staje się przyjemna.

TWORZENIE ZESTAWU FISZEK

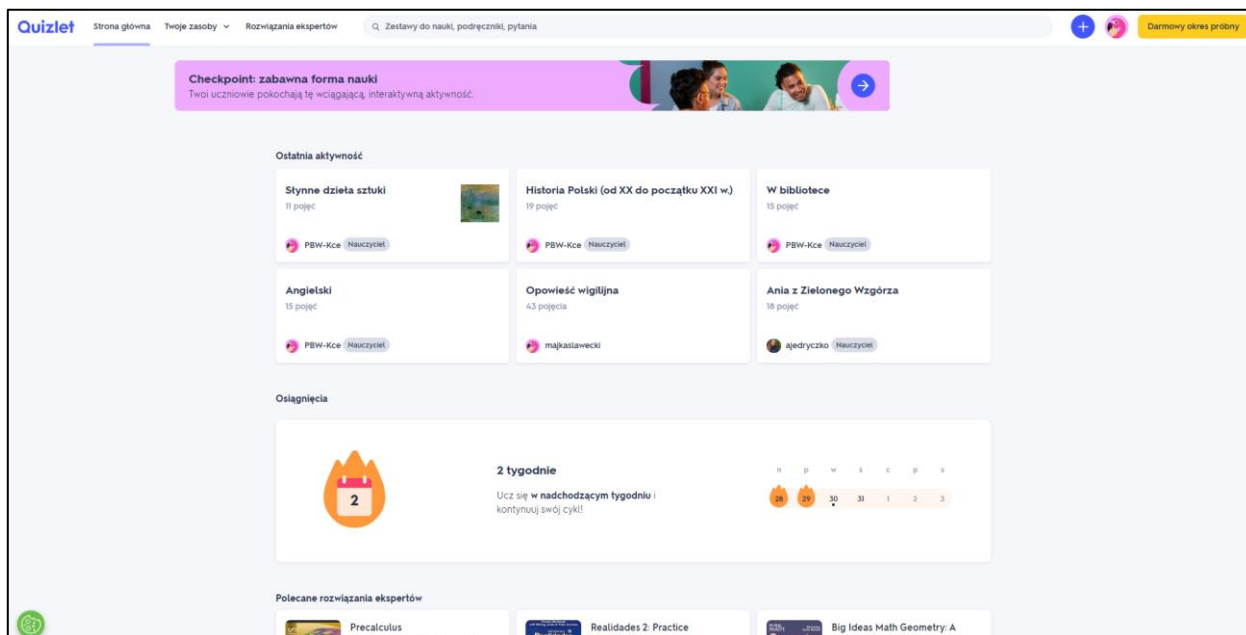
Po otwarciu strony <https://quizlet.com/pl> wybieramy opcję **Zarejestruj się za darmo** (niebieski przycisk) lub **Zarejestruj się** (żółty przycisk).

Po chwili zobaczymy formularz rejestracyjny, który należy uzupełnić i zatwierdzić. Rejestracja jest także możliwa za pośrednictwem usług Google i Facebooka.

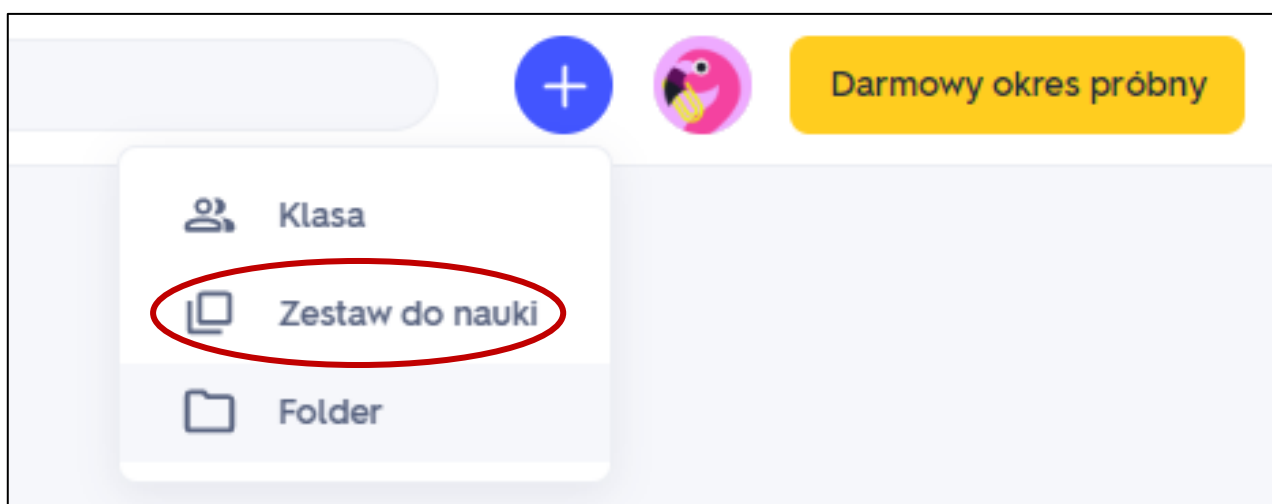
Aby przygotować zestaw do nauki, trzeba być zalogowanym na swoim koncie użytkownika. Po rejestracji, logowanie powinno nastąpić automatycznie.

Tworzenie fiszek rozpoczynamy klikając w znak **plus**, który znajduje się w prawym górnym rogu ekranu – obok awatara (profilu użytkownika), który można zastąpić własnym zdjęciem. Tam znajdziemy też odnośnik do **Quizlet Plus dla nauczycieli** oraz informacji o darmowym okresie próbnym.

Po wybraniu **plusa** zobaczymy funkcje umożliwiające tworzenie wirtualnej klasy, zestawu do nauki i folderu. Wybieramy drugą propozycję (**Zestaw do nauki**).

Na ekranie pojawi się szablon. Wpisujemy do niego teksty, które znajdują się na fiskach. Uwzględniono w nim pięć fiszek, ale można wprowadzać dodatkowe po wybraniu opcji **+DODAJ FISZKĘ**. Ich kolejność można zmieniać za pomocą myszki.

Stwórz nowy zestaw do nauki Stwórz

Wpisz tytuł, na przykład „Biologia - Rozdział 22: Ewolucja”

TYTUŁ

Dodaj opis...

OPIS

+ Importuj + Dodaj wykres

1

POJĘCIE DEFINICJA OBRAZ

2

POJĘCIE DEFINICJA OBRAZ

3

POJĘCIE DEFINICJA OBRAZ

4

POJĘCIE DEFINICJA OBRAZ

5

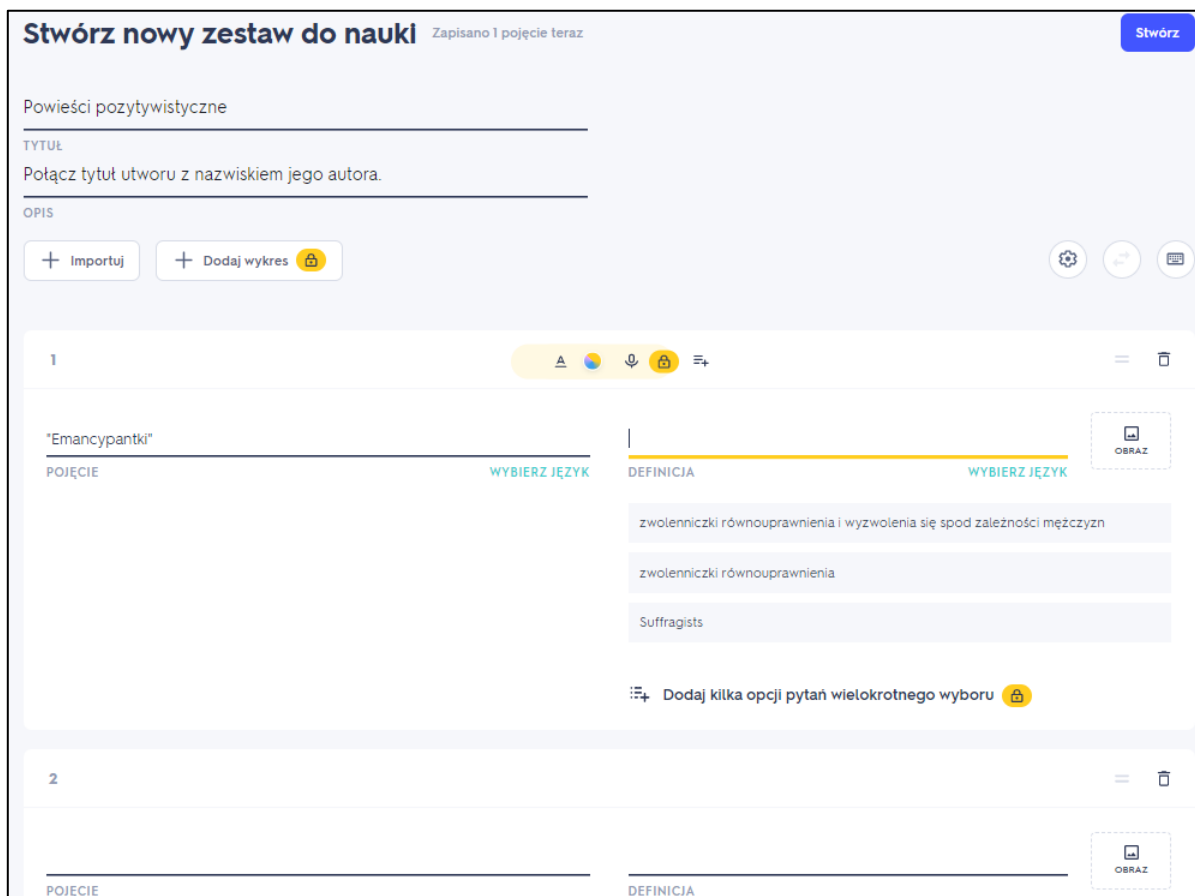
POJĘCIE DEFINICJA OBRAZ

+ DODAJ FISZKĘ

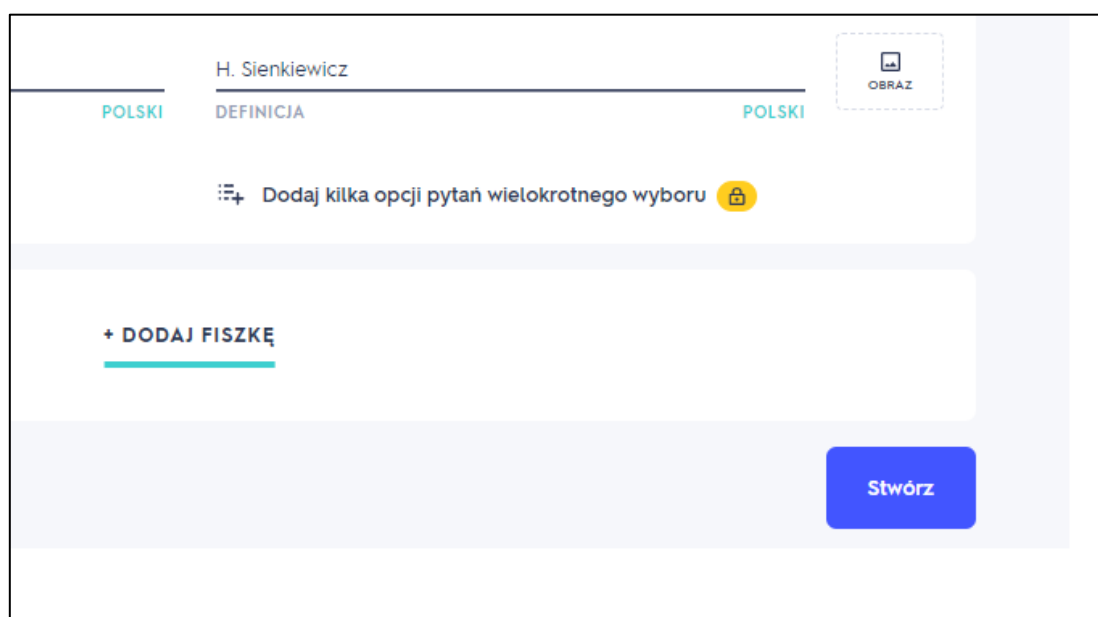
Stwórz

Na początku podajemy tytuł zestawu i jego opis. Teksty do pól, które znajdują się poniżej, można zaimportować (**Importuj**) lub wpisać samodzielnie. Funkcja **Dodaj wykres** jest dostępna w wariantcie odpłatnym.

Po wpisaniu **POJĘCIA** uaktywnią się dodatkowe funkcje. Za darmo skorzystamy z podpowiedzi (w tym przypadku nie są przydatne). Do pola **DEFINICJA** można dodawać obrazy, ale tylko takie, które są dostępne w zasobach Quizletu (wgrywanie własnych wymaga dostępu do wersji Quizlet Plus, podobnie jak dodawanie pytań wielokrotnego wyboru).

Po przygotowaniu wszystkich fiszek wybieramy opcję **Stwórz**.

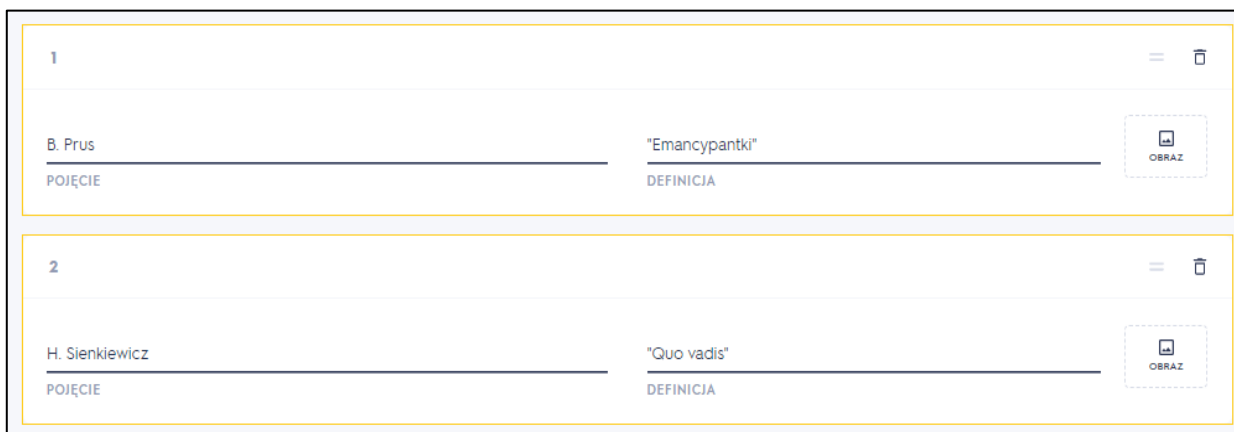
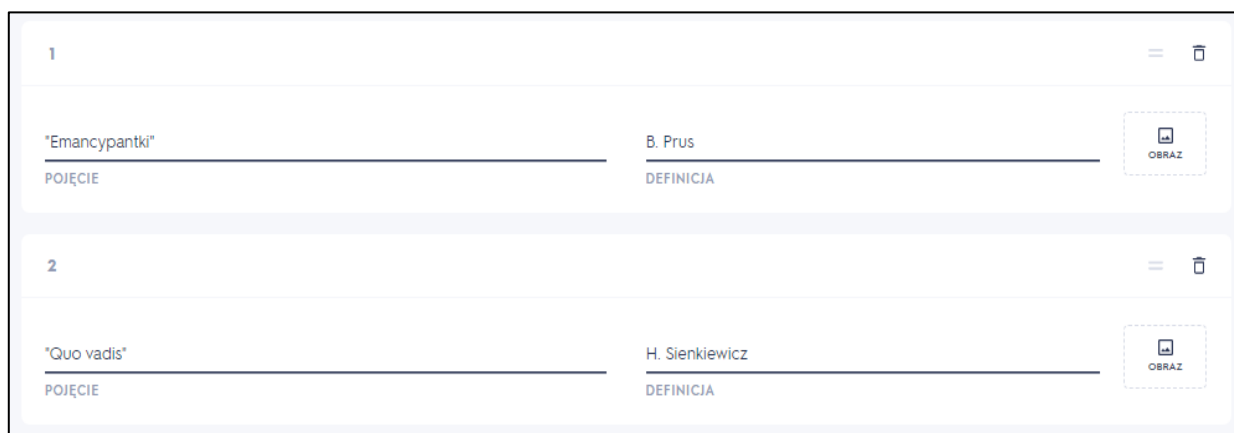

Podczas tworzenia zestawu (lub po jego przygotowaniu) warto otworzyć ikony, które znajdują się nad pojęciami i definicjami.

Po wybraniu **śrubki** można określić, czy zestaw będzie: publiczny, dostępny dla wybranych klas, dostępny dla osób posiadających hasło, prywatny. W tym miejscu ustalamy także, kto może go edytować: wyłącznie autor, osoby posiadające hasło, niektóre klasy. Wybrane ustawienia zapisujemy.

Przycisk ze strzałkami umożliwia zamianę miejsc między tekstami wprowadzonymi do rubryk POJĘCIE i DEFINICJA.

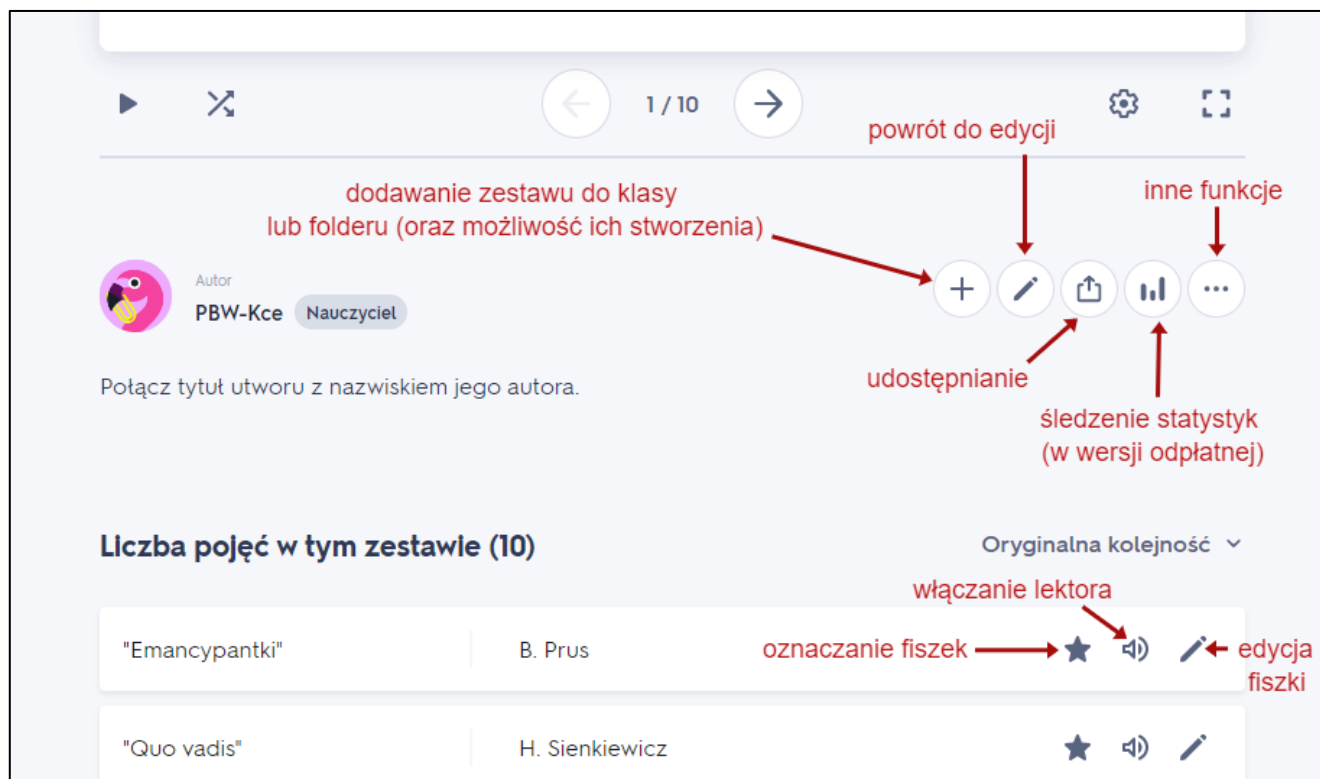
Ikonka z **klawiaturą** odsyła do skrótów klawiaturowych.

Dodaj fiszkę (umieszcza poniżej aktualną fiszkę)	Control + ⌘ + R
Następna strona lub fiszka	Tab
Przenieś fiszkę w górę/w dół	Alt + ↑ / ↓
Otwórz galerię obrazów (wciśnij klawisz Tabulator, aby zmieniać obrazami, a następnie wciśnij Enter, aby wybrać pożądany obraz)	Control + ⌘ + I
Załaduj obraz	Control + ⌘ + U
Przetłącz automatyczne sugestie	Control + ⌘ + A
Otwórz nagrywanie dźwięku	Control + ⌘ + O

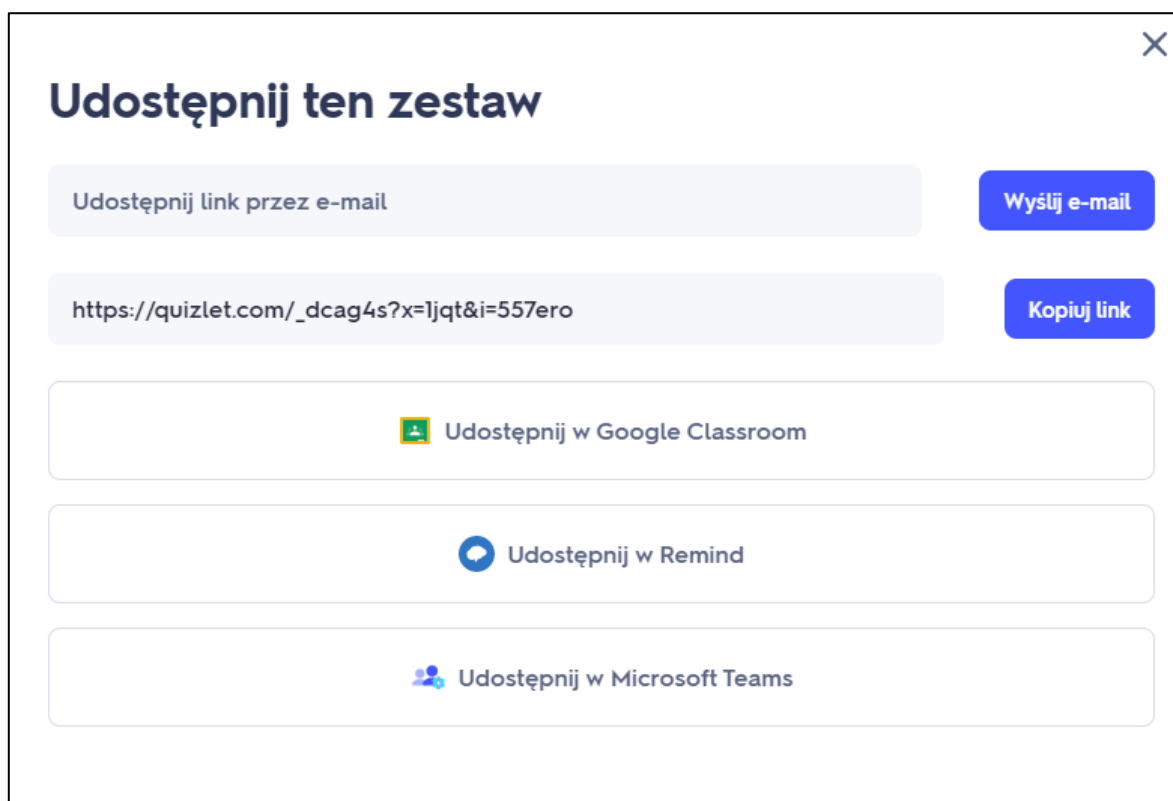
Po zapisaniu zestawu można sprawdzić, w jakiej formie zostanie zaprezentowany osobie uczącej się. Jeżeli jesteśmy zalogowani na swoim koncie, mamy możliwość jego edycji. Funkcje **Classic Live** oraz **Checkpoint (Zajęcia w klasie)**, pozwalające na uruchomieniu zestawu w formie gier „na żywo”, uaktywniają się po jego udostępnieniu. Zestaw można przeglądać w formie **fiszek** oraz **trybie nauki**, **testu** i **dopasowania** (ćwiczenie polegające na łączeniu wprowadzonych elementów w pary).

The screenshot displays the 'Powieści pozytywistyczne' interface. At the top, the title 'Powieści pozytywistyczne' is shown. Below it, the 'Zajęcia w klasie' section contains two buttons: 'Classic Live' and 'Checkpoint'. A red arrow points from the text 'gry "na żywo"' to the 'Checkpoint' button. The 'Samodzielna nauka' section contains four buttons: 'Fiszki', 'Ucz się', 'Test', and 'Dopasowania'. Below these is a large white card with the title '"Emancypantki"'. On the card, there is a speaker icon and the text 'włączanie lektora'. To the right, there is a 'powrót do edycji' button with a pencil icon and a star icon. A red arrow points from the star icon to the text 'oznaczanie zapamiętanych fiszek'. At the bottom of the card, there is a navigation bar with several icons: a play button, a shuffle button, a back button, '1 / 10', a forward button, 'ustawienia' with a gear icon, and a full-screen icon. Red arrows point from the text 'automatyczne odtwarzanie zestawu' to the play button, from 'tasowanie fiszek' to the shuffle button, and from 'włączanie trybu pełnoekranowego' to the full-screen icon.

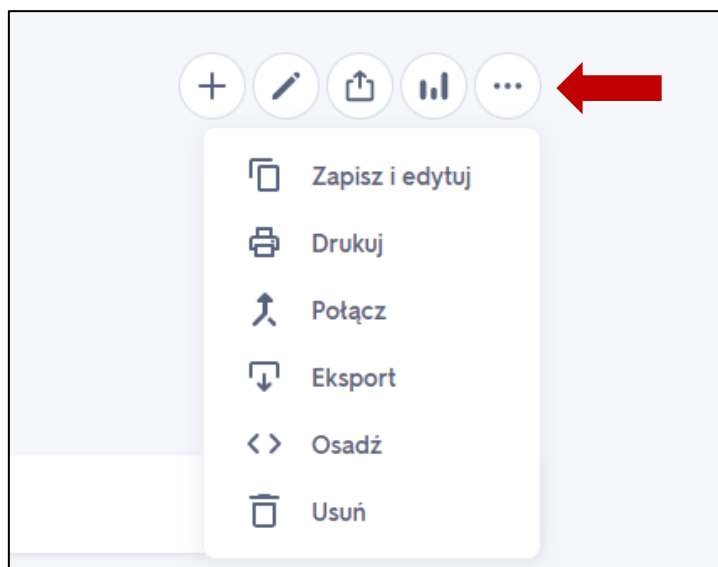
Nieco niżej znajdziemy pięć ikon dotyczących całego zestawu, a w części **Liczba pojęć w tym zestawie** opcje umożliwiające modyfikację i odtwarzanie poszczególnych fiszek.

Po wybraniu funkcji **udostępnianie** możemy przesłać zestaw na konkretnie adresy mailowe, skopiować jego adres oraz udostępnić go na platformach.

Z kolei wybór **trzech kropek** spowoduje, że zobaczymy następujące opcje (powrót do edycji i zapisywania zestawu, drukowanie wykazu fiszek, łączenie zestawów, eksportowanie tekstów z fiszek, pobieranie kodu osadzenia, usuwanie zestawu).

SCENARIUSZE I ZESTAWIENIA

AGNIESZKA KUBACKA

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach
Filia w Gliwicach

ALEKSANDER FREDRO – ŻYCIE I TWÓRCZOŚĆ

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA KLASY VII SZKOŁY PODSTAWOWEJ NA PODSTAWIE OPOWIADANIA ANNY CZERWIŃSKIEJ-RYDEL „FOTEL CZASU”

- 1. Uczestnicy:** uczniowie klasy VII szkoły podstawowej.
- 2. Czas trwania:** 45 min.
- 3. Cele zajęć:**
cele ogólne:
 - poznanie najważniejszych faktów z życia Aleksandra Fredry,
 - poznanie twórczości pisarza w odniesieniu do okresu literackiego, w którym tworzył,
 - poznanie elementów kultury szlacheckiej XIX wieku,
 - kształtowanie postawy szacunku dla przeszłości i tradycji jako podstawy tożsamości narodowej,**cele operacyjne, uczeń potrafi:**
 - analizować tekst i wskazywać w nim potrzebne informacje,
 - podać najważniejsze wątki biograficzne z życia Aleksandra Fredry,
 - wymienić najważniejsze utwory pisarza oraz cechy jego twórczości,
 - dokonać umiejętnej selekcji materiału,
 - opracować notatkę biograficzną.
- 4. Metody pracy:** elementy wykładu, rozmowa kierowana, rozwiązywanie zadań.
- 5. Środki dydaktyczne:** tekst opowiadania Anny Czerwińskiej-Rydel „Fotel czasu”, karty (ksero) z kalendarium życia A. Fredry zamieszczonego w książce „Fotel czasu”, słowniki, encyklopedie, karty pracy, załącznik z wizerunkiem pisarza i jego podpisem.
- 6. Formy pracy:** indywidualna, grupowa.
- 7. Przebieg lekcji:**
 - Powitanie uczniów.
 - Wyjaśnienie celu zajęć i podanie tematu.
 - Wykonywanie zadań.
 - Podsumowanie.

Bibliografia:

- Czerwińska-Rydel A.: *Fotel czasu*. Warszawa, Fundacja Rodu Szeptyckich, 2013.
- Miłkowski T., Termer J.: *Leksykon lektur szkolnych*. Warszawa, Polska Oficyna Wydawnicza „BGW”, 1993.
- Pruszczyński R.: *Leksykon lektur szkolnych: gimnazjum*. Bielsko-Biała, Wydawnictwo „Park”, 2007.
- *Romantyzm*. T. 6. Red. Sławomir Żurawski. Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2008.

MATERIAŁY DO ZAJĘĆ

Wprowadzenie

Rok 2023 został ogłoszony przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej rokiem Aleksandra Fredry. W tym roku przypada 230. rocznica jego urodzin. Fredro uważany jest za najwybitniejszego komediopisarza w dziejach literatury polskiej. Mając na uwadze literackie dziedzictwo, jakie zostawił, tematem naszej lekcji będzie jego życie i twórczość.

UWAGA! Przed planowaną lekcją uczniowie zapoznają się z książką Anny Czerwińskiej-Rydel „Fotel czasu” o życiu i twórczości Aleksandra Fredry.

Zadania dla uczniów.

Zadanie 1. Nauczyciel dzieli uczniów na grupy liczące 4-5 osób. Każda grupa otrzymuje kartę z zadaniem, a także kartę z kalendarium życia Fredry. Przy opracowaniu zadań uczniowie mogą też korzystać z książki „Fotel czasu”, słowników i encyklopedii. Następnie prosi uczniów o przygotowanie odpowiedzi na otrzymane polecenie. Czas wykonania zadania to ok. 10 min.

Na podstawie dostępnych materiałów przygotuj informację:

Grupa 1.

Kiedy i gdzie urodził się i zmarł Aleksander Fredro, kim byli jego rodzice oraz ile miał rodzeństwa.

Grupa 2.

W odniesieniu do rodziny Fredrów odpowiedz, czym różni się współczesna rodzina od rodziny w XIX wieku?

Grupa 3.

Gdzie pobierał nauki młody Aleksander i czego się uczył?

Grupa 4.

Jakie doświadczenia wojenne ma w swoim życiorysie Aleksander Fredro?

Grupa 5.

Jakie utwory składają się na twórczość Aleksandra Fredry? Wymień najważniejsze tytuły.

Po upływie wyznaczonego czasu nauczyciel prosi, aby jedna osoba z każdej grupy przedstawiła polecenie i na nie odpowiedziała. Uczniowie z pozostałych grup są proszeni o robienie notatek.

Przykładowa odpowiedź grupy 1.

Aleksander Fredro urodził się 20 czerwca 1793 roku w Surochowie (wieś u stóp Karpat) w rodzinie szlacheckiej jako syn Jacka i Marianny. Zmarł 15 lipca 1876 roku we Lwowie. Miał ośmioro rodzeństwa.

Przykładowa odpowiedź grupy 2.

Dawniej rodziny były duże. Dziewięcioro (jak w rodzinie Fredrów), a nawet kilkanaścioro dzieci, było normą. Wspólnie mieszkało kilka pokoleń, a także dalsi krewni rodziny – ciotki, wujkowie, dziadkowie. W jednym dworze przebywało więc dużo ludzi. Współczesne rodziny mają mniej dzieci. Rzadziej też się zdarza, aby razem mieszkało kilka pokoleń.

Przykładowa odpowiedź grupy 3.

Aleksander Fredro pobierał nauki w domu rodzinnym, nigdy nie uczęszczał do szkół publicznych. Uczył się śpiewu, rysunku, dworskich tańców, dobrych manier, fechtunku (posługiwania się bronią, np. szabłą, szpadą), przyrody i geo-

grafii. Duży nacisk kładziono na naukę języków obcych. Aleksander i jego rodzeństwo znali język francuski, niemiecki, łacinę. Jeździli także do teatru, na koncerty i bale.

Nauczyciel pyta uczniów, jakie widzą różnice między edukacją młodzieży w XIX wieku a edukacją współczesną. Następnie uczeń kolejnej grupy opowiada na pytanie dotyczące doświadczeń wojennych Fredry.

Przykładowa odpowiedź grupy 4.

W wieku 16 lat Aleksander zaciągnął się do armii Księstwa Warszawskiego i został mianowany podporucznikiem w 11. pułku ułanów, dowodzonym przez Adama Potockiego. Później służył w wojsku Napoleona i brał udział w kampanii moskiewskiej. Dostał się do rosyjskiej niewoli, gdzie zachorował na tyfus. Dzięki opiece lekarza udało mu się wyzdrowieć, a następnie uciec z więzienia w przebraniu chłopca. W kolejnych latach przebył całą kampanię napoleońską pełniąc funkcję oficera łącznikowego. Za odważną służbę wojskową został odznaczony Krzyżem Złotym Orderu Virtuti Militari (najwyższe polskie odznaczenie wojskowe) oraz Krzyżem Legii Honorowej.

Po udzieleniu odpowiedzi przez ucznia nauczyciel opowiada, co wpłynęło na pisarstwo Fredry.

Aleksander Fredro nie marzył o tym, aby zostać pisarzem. Jednak kiedy wracał z wojny do domu, spędził kilka tygodni w Paryżu. Chodził tam do teatrów, w których grano najrozmaitsze sztuki. Szczególnie duże wrażenie wywarły na nim komedie Moliera. Po powrocie do domu, ojciec przekazał mu do gospodarowania majątek Jatwigi. Młody Fredro, nudząc się na wsi, dużo czytał, studiował poradniki literackie, aż w końcu odważył się napisać swoją pierwszą komedię, którą zatytułował „Intryga naprędce”. Sztuka wkrótce została wystawiona w teatrze lwowskim, ale anonimowo, gdyż sam autor nie wierzył w swój talent.

W jego życiu rodzinnym również zaszły zmiany – ożenił się szczęśliwie z Zofią Jabłonowską, z którą miał syna i córkę.

Przedstawiciel kolejnej grupy wymienia najważniejsze dzieła Fredry.

Przykładowa odpowiedź grupy 5.

Aleksander Fredro napisał kilkadziesiąt utworów scenicznych, ale znany jest przede wszystkim jako autor komedii obyczajowych z życia szlachty, głównie prowincjonalnej. Do najwybitniejszych komedii należą: „Zemsta”, „Śluby panińskie, czyli Magnetyzm serca”, „Damy i huzary”, „Pan Jowialski”, „Dożywocie”. Fredro jest autorem znakomitego pamiętnika „Trzy po trzy”, a także bajek, które weszły do kanonu literatury dziecięcej, tj.: „Małpa w kąpieli” czy „Paweł i Gawel”.

Po udzieleniu odpowiedzi przez ucznia 5. grupy nauczyciel opowiada o krytyce twórczości Fredry.

Talent pisarski Fredry, łączący poczucie humoru z mistrzowską umiejętnością budowania komicznych sytuacji i postaci, rozwinął się najpełniej w latach 1818-1835, w których powstają jego najlepsze komedie. Pokrywają się one z latami powstania najwybitniejszych dzieł polskiego romantyzmu. Aleksander Fredro, choć tworzył w epoce romantyzmu, nie wpisywał się w tragiczną wizję człowieka i narodu czy nurt spiskowej walki narodowowyzwoleńczej. To spowodowało ataki środowiska na czele z Goszczyńskim oraz Dunin-Borkowskim, którzy zarzucali pisarzowi powielanie francuskich wzorców, tworzenie dzieł komediowych, uznawanych w tych kręgach za mniej wartościowe czy obojętne na sprawy narodu. Mimo że Aleksander Fredro miał ogromną przychylność publiczności, która czekała na kolejne jego sztuki, wystawiane w teatrach Krakowa, Warszawy i Lwowa, zaprzestał pisać na kilkanaście lat. Do twórczości komediowej Fredro wrócił w latach 1855-1868, ale powstałe w tym okresie utwory nie dorównują komizmem i dowcipem komediom z lat wcześniejszych.

Nauczyciel kieruje pytanie do całej klasy:

Zastanówmy się wspólnie, dlaczego utwory Aleksandra Fredry, chociaż pisane w XIX wieku, cieszą się nadal dużą popularnością wśród współczesnych czytelników i publiczności teatrów?

Naprowadza uczniów na następujące odpowiedzi:

- *Aleksander Fredro tworzył komedie czyli utwory zabawne, dowcipne, o żywej akcji, ośmieszające ludzkie wady, kończące się szczęśliwie,*
- *bawiąc uczył, skłaniał do refleksji, ale nie moralizował,*
- *postugiwał się barwnym, dowcipnym językiem, przypominającym żywą mowę,*
- *tworzył wyraziste, komiczne postacie,*
- *ośmieszał takie wady, jak: lenistwo, zapalczywość, bezmyślność, głupotę, nietolerancję, które widzimy także współcześnie,*
- *łączył poczucie humoru z komizmem sytuacji i postaci,*
- *poruszał tematy, które są zawsze aktualne, np. miłość.*

To wszystko sprawia, że Fredro bawił publiczność i na stałe wpisał się w świadomość narodową kolejnych pokoleń, znajdując odbiorców swego talentu także w XXI wieku.

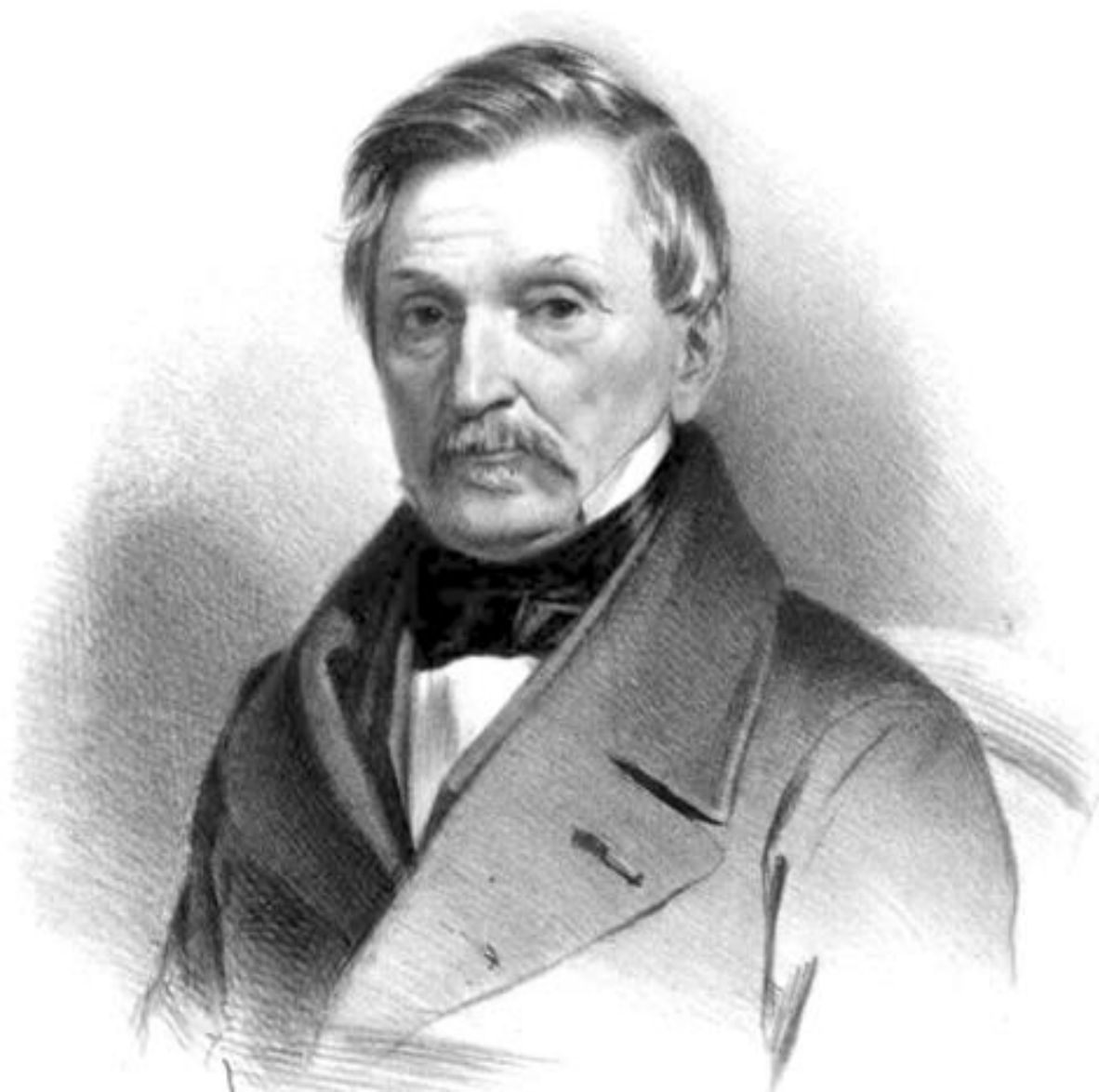
Zadanie 2. Nauczyciel prosi, aby każdy uczeń – na podstawie zebranych podczas zajęć informacji – opracował notatkę biograficzną z najważniejszymi wydarzeniami z życia i twórczości Aleksandra Fredry. Na koniec zajęć prosi wybranego ucznia o odczytanie swojej notatki.

Proponowana notatka:

Aleksander Fredro urodził się 20 czerwca 1793 roku w Surochowie (wieś u stóp Karpat) w rodzinie szlacheckiej. Służył w armii Księstwa Warszawskiego. Brał udział w kampanii moskiewskiej. Za służbę wojskową został odznaczony Krzyżem Złotym Orderu Virtuti Militari oraz Krzyżem Legii Honorowej. Jest autorem przede wszystkim komedii obyczajowych z życia szlachty, głównie prowincjonalnej. Do najwybitniejszych komedii należą: „Zemsta”, „Śluby panieńskie, czyli Magnetyzm serca”, „Damy i huzary”, „Pan Jowialski”, „Dożywocie”. Fredro jest autorem znakomitego pamiętnika „Trzy po trzy”, a także bajek, które weszły do kanonu literatury dziecięcej, tj.: „Małpa w kąpielii” czy „Paweł i Gaweł”. Zmarł 15 lipca 1876 roku we Lwowie.

Aleksander Fredro, choć tworzył w epoce romantyzmu, nie wpisywał się w nurt ideowy epoki, tworząc swój własny humorystyczno-komiczny świat. Jego utwory, poruszające uniwersalne tematy, na stałe wpisały się w historię literatury polskiej nie tracąc na aktualności.

Załącznik: Wizerunek Aleksandra Fredry i jego podpis.

Źródło: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Aleksander_Fredro.PNG

A handwritten signature of Aleksander Fredro in a cursive script. The signature is written in black ink on a white background. The letters are fluid and connected, with a large, sweeping flourish at the end of the word 'Fredro'.

Źródło: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Album_p464a_-_Aleksander_Fredro_-_podpis.png

SCENARIUSZE I ZESTAWIENIA

KATARZYNA HERICH

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

FELIX, NET I NIKA, CZYLI NIESAMOWITE PRZYGODY TRÓJKI NASTOLATKÓW

SCENARIUSZ LEKCJI DLA KLASY VI SZKOŁY PODSTAWOWEJ

1. **Uczestnicy:** uczniowie klasy VI szkoły podstawowej.
2. **Termin:** dowolny.
3. **Czas trwania:** 60 min.
4. **Cele zajęć:**
 - ✓ **cel ogólny:** promocja i rozwój czytelnictwa dzieci oraz popularyzacja książki „Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi” Rafała Kosika.
 - ✓ **cele operacyjne – uczniowie:**
 - potrafią wypowiadać się na temat przeczytanej lektury i scharakteryzować jej bohaterów,
 - znają podstawowe informacje o autorze,
 - pracują indywidualnie i w grupie,
 - niektórzy uczniowie czytają kolejne tomy książek o przygodach Felixa, Neta i Niki.
5. **Metody pracy:** rozmowa, pogadanka, praca indywidualna ucznia, praca w małych grupach.
6. **Środki dydaktyczne:** quiz wiedzy o lekturze, krzyżówka, rozsypanki.
7. **Przebieg lekcji:**
 - przywitanie uczniów, wyjaśnienie celu spotkania, pogadanka na temat książki wybranej na zajęcia, faktów z biografii jej autora oraz stworzonego przez niego cyklu książek o przygodach Felixa, Neta i Niki;
 - w czasie rozmowy kierowanej uczniowie opisują swoje przeżycia związane z lekturą książki „Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi” Rafała Kosika, wspólnie z nauczycielem określają typ omawianej powieści (*fantasy, detektywistyczna, fantastycznonaukowa, przygodowa, obyczajowa, historyczna*);
 - ustny sprawdzian z przeczytanej lektury: uczniowie odpowiadają na pytania testu wiedzy o książce (**Załącznik nr 1**);
 - praca w małych grupach: rozsypanka. Uczniowie układają we właściwej kolejności wydarzenia zaistniałe w książce (**Załącznik nr 2**);
 - praca indywidualna: uczniowie rozwiązują krzyżówkę związaną z wynalazkami (i roślinami) opisanymi w książce (**Załącznik nr 3**);
 - praca w małych grupach: rozsypanka. Uczniowie dopasowują osobę do odpowiedniego przedmiotu lub zawodu, który wykonuje w książce (**Załącznik nr 4**);
 - na zakończenie zajęć, uczniowie mają możliwość swobodnego wypowiedzenia się i odpowiedzi na pytanie: „Z którym z głównych bohaterów chciał(a)byś się zaprzyjaźnić i dlaczego?”; nauczyciel pomaga w przeprowadzaniu charakterystyki głównych bohaterów (np.: *byli uczciwi, lojalni, koleżeńscy, o wysokim poczuciu sprawiedliwości, pomysłowi, inteligentni, odważni, przyjaźń była dla nich najważniejsza, chroniący słabszych*);
 - podsumowanie i zakończenie zajęć, pożegnanie uczniów.

ZAŁĄCZNIK NR 1: TEST WIEDZY O LEKTURZE.

(Odpowiedzi zapisano kursywą).

1. Gdzie Felix, Net i Nika spotkali się po raz pierwszy?

W szkole.

2. Gdzie pracowała mama Felixa?

W banku.

3. Ile lat mają bohaterowie?

13.

4. Jak wyglądała szkoła, do której chodzili Felix, Net i Nika?

Przypominała zamek.

5. Jaki kolor włosów miała Nika?

Rudy.

6. Dyrektor szkoły, do której chodzili Felix, Net i Nika, nazywał się Juliusz :

Stokrotka.

7. Caban, pies Felixa, był:

Terierem rosyjskim.

8. Kim byli Marcel i Ruben?

Chuliganami.

9. Kto dodał „x” do imienia Felixa?

Sam sobie dodał.

10. Kto wymyślił imię dla Neta?

Sam sobie wymyślił.

11. Kto włączał i wyłączał dzwonki w szkole?

Net.

12. Nazwisko Niki.

Mickiewicz.

13. Czym zawsze pisał Felix?

Piórem wiecznym.

14. Która z dziewcząt była wegetarianką?

Celina.

15. Informatykiem był:

Pan Eftep.

16. Jakiej marki był samochód pana Sobolaka?

Polonez.

17. Tata Felixa był:

Wynalazcą.

18. Kim był Morten?

Szefem Gangu Niewidzialnych Ludzi, sztuczną inteligencją.

19. Kim była pani Christina?

Nauczycielką języka angielskiego.

20. Na jakie zajęcia dodatkowe zapisali się Felix, Net i Nika?

Z botaniki.

21. Kim był pan Sylwester?

Stróżem nocnym.

22. Gdzie w szkole mieściła się kwatera główna Felixa, Neta i Niki?

Na strychu.

23. Jak przyjaciele znaleźli miejsce przechowywania skradzionych przez Marcela i Rubena, przedmiotów?

Nika poszła za Marcelem i Rubenem i znalazła ich kryjówkę.

24. W jakim mieście dzieje się akcja książki?

W Warszawie.

25. Kim była mama Neta?

Malarką.

26. Kto pomógł chłopcom na teście z geografii?

Nikt.

27. Co przepisuje doktor Jamnik wszystkim pacjentom?

Aspirynę i witaminę C.

28. Do jakiego nauczyciela Felix, Net i Nika poszli porozmawiać?

Do pani z geografii.

29. Kto ma dysleksję i dysgrafię?

Net.

30. Kim był Bolesław Łusy?

Szkieletem na strychu.

31. Jaka była tajemnica Niki?

Była sierotą.

32. „Zbędne kalorie”, to:

Kawiarnia, w której spotykali się przyjaciele.

33. Książkę „Duchy, zjawy, poltergeisty” napisał:

Stefan Król.

34. Do kogo przyjaciele poszli powiedzieć o duchach na strychu?

Do dyrektora szkoły i do Madame Josephine.

35. W jakim dniu przyjaciele poszli porozmawiać z duchami na strychu?

W Halloween.

36. Kto napisał list do Prezydenta o tym, że tata bije Nikę?

Net.

37. Gdzie klasa Felixa, Neta i Niki pojechała na wycieczkę?

Do Zamku na Kociej Skale.

38. Jaki przedmiot, w czasie Powstania Warszawskiego, utraciła babcia Lusja?

Złoty pierścionek.

39. Kto odnalazł skarb księcia Świętopętka?

Felix, Net i Nika.

40. Jak długo już gnom pilnuje skarbu księcia Świętopętka?

Prawie siedemset lat.

41. W jaki sposób tata Felixa zabezpiecza samochód przez kradzież?

Cyberpająk siedzi na kierownicy.

42. Do kogo przyszedł Święty Mikołaj?

Do Niki.

43. Co, między innymi, znalazł Felix pod choinką?

Najnowszy model nart.

44. Co Nika dostała od Mikołaja?

Zimową kurtkę.

45. Co Net подарował Nice na Święta Bożego Narodzenia?

Pierścionek z zielonym oczkiem.

46. Jak nazywał się pensjonat, w którym klasa Felixa, Neta i Niki zatrzymała się w czasie ferii?

„Pod Zezowatą Owcą”.

47. Kto się zgubił w górach?

Nika.

48. Od kogo przyjaciele pożyczyli aparat, żeby sfotografować UFO?

Od Oskara.

49. Od kogo Nika dostała wyrzeźbioną figurkę aniołka?

Od Jędrka.

50. Co, dzięki modyfikacjom anteny, przyjaciele oglądali w domu Felixa?

Transmisję z lądowania na Marsie.

51. Gdzie mieści się bank pamięci Vidoktora?

Na 50-tym piętrze SilverTower.

52. Czego potrzebował tata Felixa, żeby dokończyć wynalazek związany z napędem?

Notatek profesora Kuszmińskiego.

53. Jaką nauzkę dali przyjaciele Marcelowi i Rubenowi?

Postraszili ich duchami i ośmieszyli ich przed całą szkołą.

54. Co uratowało przyjaciół, kiedy na dachu walczyli z Mortenem?

Deszcz.

55. Czym minister spraw specjalnych odznaczył Felixa, Neta i Nikę?

Orderem Dobromira.

Test dostępny jest również w formie online – na platformie Wordwall
(<https://wordwall.net/pl/resource/12824995> lub <https://tiny.pl/w8gt1>).

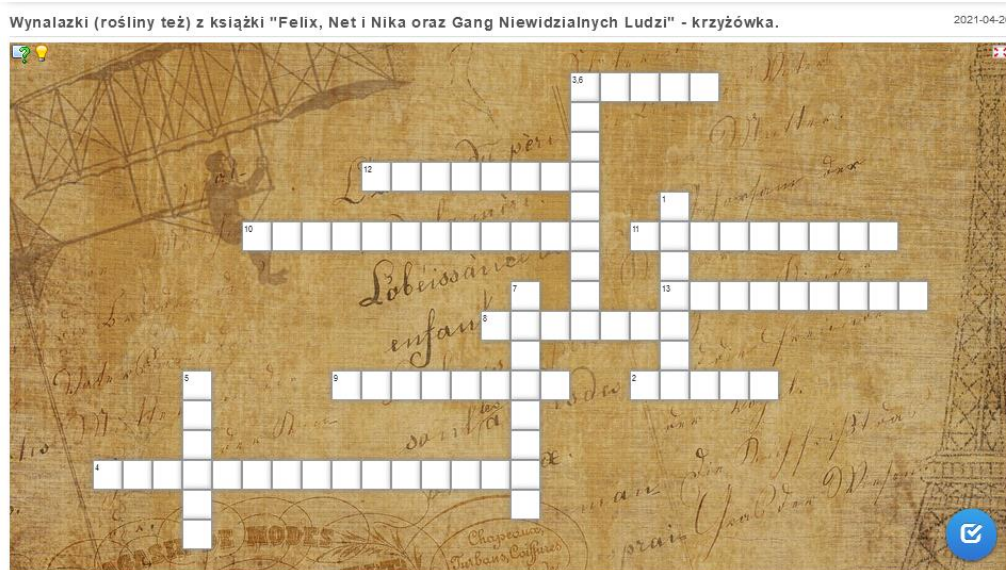
ZAŁĄCZNIK NR 2: ROZSYPANKA – UŁÓŻ CHRONOLOGICZNIE WYDARZENIA ZAISTNIAŁE W KSIĄŻCE.

Właściwa kolejność:

1.	Pierwszy dzień szkoły.
2.	Zakorkowane miasto.
3.	Duchy na strychu.
4.	Szczelina na Zamku.
5.	Poszukiwanie skarbu „babci Lusi”.
6.	Święta Bożego Narodzenia.
7.	Nika uczy się jeździć na nartach.
8.	UFO nad Tatrami.
9.	Tata Felixa opowiada o swoim tajnym projekcie.
10.	Zakończenie kłopotów z Marcelem i Rubenem.
11.	Z wizytą u Manfreda.
12.	W szybie windy.
13.	Spotkanie z transformersem.
14.	Przelot latalerzem.

Rozsypanka dostępna jest również w formie online – na platformie Learning Apps
(<https://learningapps.org/watch?v=pnxmw1hya21> lub <https://tiny.pl/w8gcl>).

**ZAŁĄCZNIK NR 3: KRZYŻÓWKA – WYNAZAZKI (ROŚLINY TEŻ) Z KSIĄŻKI
"FELIX, NET I NIKA ORAZ GANG NIEWIDZIALNYCH LUDZI".
(Odpowiedzi zapisano wersalikami).**

- 1. Obcasy na sprężynach.**
HOPSASY
- 2. Mechaniczne małe gryznie reagujące na światło.**
MYSZY
- 3. Pozytywka, która gra heavy metal.**
NEGATYWKA
- 4. Zdalnie sterowany szpieg latający.**
MIKROHELIKOPTER
- 5. do gaszenia zapalek.**
APARAT
- 6. antygrawitacyjny.**
NAPĘD
- 7. Wyglądał jak UFO.**
LATALERZ
- 8. Działała na baterie słoneczne. ;)**
LATARKA
- 9. Nie pozwalał rowerowi na przechylenie się.**
ŻYROSTAT
- 10. Bluszcz (roślina, która rośnie na włosach tym lepiej, im bardziej były przetłuszczone).**
SZAMPONIASTY
- 11. Czterolistne koniczynki, które potrafią latać.**
MOTYLINKI
- 12. tygrysia. Karmiona muchą, przesadzana w rękawicy pokrytej metalową siateczką.**
ROSICZKA
- 13. Klaszcząca Roztwór z ptasich kup, zmuszał ją do tańca.**
STOKROTKA

Krzyżówka dostępna jest również online – na platformie Learning Apps
(<https://learningapps.org/watch?v=pawpd8w6k21> lub <https://tiny.pl/w8g76>).

ZAŁĄCZNIK NR 4 : ROZSYPANKA – PRZYPORZĄDUJ OSOBĘ DO ODPOWIEDNIEGO PRZEDMIOTU LUB ZAWODU.

CHEMIA	DYREKTOR	MATEMATYKA	JĘZYK POLSKI	PROFESOR, NAUKOWIEC, PILOT.	GEOGRAFIA
PRZEWODNIK	BIBLIOTEKARKA	HISTORIA	SPIRYTYSTKA	FIZYKA	BIOLOGIA
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Juliusz Stokrotka	Hieronim Jasiński	Michalina Małolepsza	profesor Butler	pani Probówka	Konstancja Konstantynopolska
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Cecylia Ekierka	Madame Josephine	pan Cedynia	Antoni Czwartek	Jolanta Chaber	Stefan Kuszmiński

Właściwe odpowiedzi (w kolejności alfabetycznej):

- **BIBLIOTEKARKA** - Michalina Małolepsza,
- **BIOLOGIA** - profesor Butler,
- **CHEMIA** - pani Probówka,
- **DYREKTOR** - Juliusz Stokrotka,
- **FIZYKA** - Antoni Czwartek,
- **GEOGRAFIA** - Konstancja Konstantynopolska,
- **HISTORIA** - pan Cedynia,
- **JĘZYK POLSKI** - Jolanta Chaber,
- **MATEMATYKA** - Cecylia Ekierka,
- **PROFESOR, NAUKOWIEC, PILOT** - Stefan Kuszmiński,
- **PRZEWODNIK** - Hieronim Jasiński,
- **SPIRYTYSTKA** - Madame Josephine.

Rozsypanka dostępna jest również online – na platformie Wordwall
(<https://wordwall.net/pl/resource/15236056> lub <https://tiny.pl/w8gfw>).

SCENARIUSZE I ZESTAWIENIA

ANNA KRZEMPEK

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

METODY AKTYWIZUJĄCE W WYCHOWANIU PRZEDSZKOLNYM I NAUCZANIU POCZĄTKOWYM

ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE W WYBORZE

I. METODY AKTYWIZUJĄCE W WYCHOWANIU PRZEDSZKOLNYM – KSIĄŻKI (za lata 2010-2023)

1. AKTYWIZACJA procesu dydaktycznego w przedszkolnej i wczesnoszkolnej edukacji matematycznej. Z. 1, Metody aktywizujące w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej / Jacek Stańdo. - Warszawa : Ośrodek Rozwoju Edukacji, 2017. - 33 s. ; 30 cm. - ISBN 9788365967015
2. DRAMA procesualna w pracy z dziećmi w przedszkolu i klasach I-III / Kamila Witerska. - Warszawa : Difin, 2020. - 110 s. ; 23 cm. - ISBN 9788366491144
3. JAK bawić się i uczyć z pasją? : zastosowanie narzędzi myślowych TOC w pracy z dziećmi / Dorota Kamińska. - Kraków : CEBP 24.12.2017. - 124 s. ; 26 cm + 1 dysk optyczny (CD-ROM). - ISBN 97883 64631665
4. JAK rozwijać aktywność twórczą dzieci i młodzieży : drama w nauczaniu, wychowaniu i biblioterapii / Maria Gudro-Homiccka. - Warszawa : Difin, 2015. - 235 s. ; 23 cm. - ISBN 9788379305988
5. KONSTRUOWANIE wiedzy na zajęciach w przedszkolu / Małgorzata Sławińska. - Kraków : Impuls, 2010. - 256 s. ; 24 cm. - ISBN 9788375871920
6. METODY aktywizujące w kształceniu i doskonaleniu pedagogów / Bogusław Śliwerski. - Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2022. - 224 s. ; 24 cm. - ISBN 9788382942071
7. NAUCZANIE języków obcych w przedszkolu metodą narracyjną : teoria i praktyka / Katarzyna Sowa-Bacia. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2021. - 119 s. ; 21 cm. - ISBN 9788381805483
8. NAUKA czytania i pisanie przez gry i zabawy aktywizujące / Małgorzata Swędrowska. - Poznań : Oficyna MM Wydawnictwo Prawnicze, 2018. - 176 s. ; 25 cm + 1 dysk optyczny (CD-ROM). - ISBN 97883 65774149
9. PEDAGOGIKA planu daltońskiego : praktyczna inspiracja / Roel Rohner, Hans Wenke. - [Łódź] : Sor-Man, 2011. - 200 s. ; 24 cm. - ISBN 9788392490739
10. SPOTKANIE z dramą : praktyczne zastosowania metody w pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym / Agata Rainka, Karolina Taranko. - Gdańsk : HARMONIA, 2011. - 84 s. ; 21 cm. - ISBN 9788371345067
11. STEAM-OWE przedszkole / Marlena Plebańska, Aleksandra Szyller. - Warszawa : Difin, 2021. - 142 s. ; 23 cm. - ISBN 9788382700039
12. WCHODZI, wchodzi Stach na dach : 103 wierszyki i zabawy kształtujące motorykę, koordynację ruchową i ruchowo-słuchową / Małgorzata Barańska. - Gdańsk : HARMONIA, 2012. - 120 s. ; 21 cm. - ISBN 97883 71345234
13. WIELKI podręcznik dla nauczycieli żłobków i przedszkoli : zagadnienia teoretyczne, zabawy, pomysły, scenariusze : od narodzin do wieku szkolnego / Aquilar, Marcela, Mirta Gloria Fernandez, Laura Pacheco, Adriana Gonzalez. - Kielce : Jedność, 2011. - 592 s. ; 26 cm. - ISBN 9788376602028

II. METODY AKTYWIZUJĄCE W WYCHOWANIU PRZEDSZKOLNYM – ARTYKUŁY Z CZASOPISM I FRAGMENTY KSIĄŻEK

1. JAK wybrać odpowiednią metodę aktywizującą? / Zbigniew Barciński // Katecheta. - 2003, nr 5, s. 12-14
2. METODY aktywizujące, które wspomagają gotowość szkolną dziecka sześciolatniego / Janusz Rusaczyk // Wychowanie w Przedszkolu. - 2018, nr 4, s. 36-41
3. METODY aktywizujące w pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym / Krystyna Gawryluk // Poradnik Bibliotekarza. - 2005, nr 4, s. 32-33
4. PRZYKŁADY metod aktywizujących / Agata Jacewicz // Wychowanie w Przedszkolu. - 2012, nr 2, s. 24-28
5. ZRÓBMY to wspólnie, czyli aktywne metody pracy / Bożena Dittfeld // Wychowanie w Przedszkolu. - 2008, nr 8, s. 42-44

III. METODY AKTYWIZUJĄCE W NAUCZANIU POCZĄTKOWYM – KSIĄŻKI (za lata 2010-2023)

1. (ANTY)EDUKACJA wczesnoszkolna / red. Dorota Klus-Stańska. - Kraków : Impuls, 2015. - 492 s. ; 21 cm. - ISBN 9788378501732
2. DRAMA procesualna w pracy z dziećmi w przedszkolu i klasach I-III / Kamila Witerska. - Warszawa : Difin, 2020. - 110 s. ; 23 cm. - ISBN 9788366491144
3. GOTOWE scenariusze lekcji aktywizujących czyli jak odkleić dziecko od krzeselka i przywrócić mu wyobraźnię / Elżbieta Drygas. - Poznań : Publicat, 2014. - 160 s. ; 25 cm. - ISBN 9788324518166
4. METODY aktywizujące w szkolnej i pozaszkolnej edukacji muzycznej : poradnik dla nauczycieli i animatorów / Urszula Bissinger-Ćwierz. - Warszawa : Difin, 2019. - 217 s. ; 23 cm. - ISBN 97883 80859357
5. METODYKA nauczania gramatyki z elementami wiedzy o języku : zestaw ćwiczeń gramatycznych dla uczniów klas 1-3 / Alicja Tanajewska, Danuta Bigott, Cecylia Mach, Ludwika Styn. - Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2015. - 178 s. ; 24 cm. - ISBN 9788371347085
6. MOJA I klasa : poradnik dla nauczycieli / Jadwiga Stasica. - Kraków : Impuls, 2010. - 111 s. ; 21 cm. - ISBN 9788375874426
7. MUZYKA i wielostronna edukacja dziecka / Maciej Kołodziejski. - Częstochowa : Wyższa Szkoła Lingwistyczna, 2012. - 243 s. ; 21 cm. - ISBN 9788361425335
8. NOWE wyzwania i perspektywy dla wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej / red. Barbara Surma. - Kraków : Akademia Ignatianum : Wydawnictwo WAM, 2012. - 362 s. ; 23 cm. - ISBN 97883 76141084
9. PEDAGOGIKA planu daltońskiego : praktyczna inspiracja / Roel Rohner, Hans Wenke. - [Łódź] : Sor-Man, 2011. - 200 s. ; 24 cm. - ISBN 9788392490739
10. POZNAWANIE świata w edukacji dziecka / red. Ingrid Paško, Krystyna Gąsiorek. - Kraków : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, 2012. - 588 s. ; 24 cm. - ISBN 9788372717566
11. POZWÓLMY dzieciom uczyć się / Ewa Wiatrak. - Warszawa : Instytut Badań Edukacyjnych, 2013. - 95 s. ; 24 cm. - ISBN 9788361693161
12. RAZEM z dzieckiem / Marzena Kędra, Monika Zatorska. - Warszawa : Ośrodek Rozwoju Edukacji, 2014. - 103 s. ; 24 cm
13. STUDIA o aktywnym uczeniu się dzieci : wybrane problemy edukacji wczesnoszkolnej : materiały dla studentów i nauczycieli / Beata Oelszlaeger-Kosturek. - Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2013. - 160 s. ; 24 cm. - ISBN 9788322621868
14. TWORZENIE obrazu świata u dzieci w młodszym wieku szkolnym : szanse i bariery / red. Krystyna Gąsiorek. - Kraków : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, 2010. - 110 s. ; 21 cm. - ISBN 97883 72715869
15. WYBRANE metody i techniki aktywizujące : zastosowania w procesie nauczania i uczenia się matematyki / Maria Wójcicka. - Warszawa : Fraszka Edukacyjna, 2011. - 88 s. ; 30 cm. - ISBN 97883 88839467

IV. METODY AKTYWIZUJĄCE W NAUCZANIU POCZĄTKOWYM - ARTYKUŁY Z CZASOPISM I FRAGMENTY KSIĄŻEK

1. AKTYWIZUJĄCE metody pracy / Justyna Kapuścińska-Kozakiewicz // Polonistyka. - 2021, nr 1, s. 41-45
2. AKTYWIZUJĄCE metody pracy / Justyna Kapuścińska-Kozakiewicz // Życie Szkoły. - 2020, nr 9, s. 29-33
3. AKTYWNOŚĆ twórcza i metody aktywizujące dzieci w nauczaniu zintegrowanym / Małgorzata Banaś, Aneta Kaczmarek // Częstochowski Biuletyn Oświatowy. - 2002, nr 3, s. 49-51
4. KONSTRUKTYWISTYCZNA strategia aktywizowania uczniów / Zuzanna Zbróg // Nauczanie Początkowe. - 2008/2009, nr 1, s. 33-40
5. METODY aktywizujące i motywujące na zajęciach / Justyna Kapuścińska-Kozakiewicz // Życie Szkoły. - 2021, nr 5, s. 16-20
6. METODY aktywizujące w nauczaniu zintegrowanym uczniów niepełnosprawnych intelektualnie / Monika Gęga // Nowa Szkoła. - 2013, nr 4, s. 31-33
7. METODY aktywizujące w pracy nauczyciela i uczniów klas początkowych / Bożena Pawlak, Anna Struzik // W: NAUCZYCIEL i uczeń w edukacji zintegrowanej w klasach I-III. - Kraków : Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2001. - S. 59-75
8. METODY pracy z dziećmi sześciolletnimi ze szczególnym uwzględnieniem metod aktywizujących / Agnieszka Kaczmarczyk // W: DZIECKO sześciolletnie w szkole : praca zbiorowa. - Kielce : Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, 2009. - S. 226-238
9. O AKTYWIZOWANIU uczniów / Teresa Syguła // Życie Szkoły. - 2001, nr 10, s. 598-601
10. POZNAWANIE środowiska społeczno-przyrodniczego / Teresa Parczewska // Życie Szkoły. - 2007, nr 4, s. 10-13
11. PROBLEMY uczniów rozwiązywane nową metodą aktywizującą "Story line" / Małgorzata Czornik // Nauczanie Początkowe. - 2003/2004, nr 2, s. 84-87
12. SŁYSZĘ i zapominam. Widzę i pamiętam. Robię i rozumiem, czyli metody aktywizujące w szkole / Anna Meslin // Życie Szkoły. - 2018, nr 11, s. 40-44
13. STYMULOWANIE twórczej aktywności dziecka / Beata Rechnio-Kołodziej // Wszystko dla Szkoły. - 2009, nr 1, s. 17-19
14. WITAMY w krainie baśni – impreza prowadzona metodami aktywnymi dla uczniów klas młodszych / Małgorzata Ratyna // Nauczanie Początkowe. - 2002/2003, nr 2, s. 62-65
15. ZASTOSOWANIE metod aktywizujących na lekcji wf w klasach 1-3 / Jolanta Piętowska // Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. - 2005, nr 2, s. 23-26

SCENARIUSZE I ZESTAWIENIA

ELŻBIETA TROJAN

Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu

POWSTANIE STYCZNIOWE (1863-1864)

ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE W WYBORZE

W tym roku przypadła 160. rocznica wybuchu powstania styczniowego, które było największym w XIX wieku polskim zrywem narodowym. Za datę jego rozpoczęcia przyjmujemy 22 stycznia 1863 roku. Powstanie pochłonęło kilkadziesiąt tysięcy ofiar odciskając piętno na dążenia niepodległościowe kolejnych pokoleń Polaków.

Zestawienie bibliograficzne, poświęcone powstaniu styczniowemu, opracowane zostało na podstawie danych zawartych w KaRo – Katalogu Rozproszonych Bibliotek Polskich. Obejmuje 88 opisów bibliograficznych wydawnictw zwartych i artykułów z czasopism o charakterze naukowym, popularnonaukowym, dydaktycznym i repertuarowym, w tym motyw powstania styczniowego w literaturze polskiej i sztuce oraz w nauczaniu – na lekcjach i w podręcznikach szkolnych. Materiał adresowany jest zarówno do uczniów, jak i nauczycieli, a także wszystkich zainteresowanych podjętą problematyką.

WYDAWNICTWA ZWARTE

1. Bibliografia powstania styczniowego / Eligiusz Kozłowski ; Wojskowy Instytut Historyczny. Zakład Historii Dawnego Wojska Polskiego. - Warszawa : Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, 1964. - 619, [1] s.
2. Cyprian Norwid i Joseph Conrad wobec powstania styczniowego / Karol Samsel // W : Powstanie styczniowe : reinterpretacje pamięci : studia / red. nauk. Jarosław Ławski, Iwona E. Rusek, Paweł Wojciechowski. - Białystok : Temida 2 Wydawnictwo Stowarzyszenia Absolwentów Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku ; przy współpracy i wsparciu finansowym Wydziału Filologicznego Uniwersytetu w Białymstoku, 2019. - S. 311-335
3. Dziś zapomniany grób... : dramaty o Powstaniu Styczniowym / [red. Marta Zembrzuska ; przedm. Andrzej Strzelecki, Anna Kuligowska-Korzeniewska]. - Warszawa : Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza, 2014. - 163 s.
4. Gra (z) historią : powstanie styczniowe w prozie polskiej po 1945 roku / Ewa Tierling-Śledź. - Szczecin : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 2013. - 278, [1] s.
5. Konstruowanie obrazów Romualda Traugutta i Aleksandra Wielopolskiego w narracjach podręczników szkolnych do nauczania historii okresu II Rzeczypospolitej / Marcin Wietrzniok // W : Powstanie styczniowe : motywy, walka, dziedzictwo / red. Antoni Maziarz. - Warszawa : Wydawnictwo DiG, 2014. - S. 173-184

6. Kronika powstań polskich 1794-1944 / oprac. całości zespół pod kier. Mariana B. Michalika. - Warszawa : „Kronika”, 1994. - 550, [1] s.
7. Kto wywołał powstanie? : Aleksander Wielopolski, Andrzej Zamoyski, Józef Ignacy Kraszewski wobec wybuchu powstania styczniowego / Edward Czapiewski // W : Powstanie styczniowe : motywy, walka, dzieciństwo / red. Antoni Maziarz. - Warszawa : Wydawnictwo DiG, 2014. - S. 17-32
8. Kult mogiły a „patriotycznie zakręceń” : współczesne próby odczytania „Glorii victis” Elizy Orzeszkowej na lekcjach języka polskiego / Anna Adamiec // W : Lęk, ból, cierpienie : analizy i interpretacje / pod red. Grażyny Różańskiej. - Pruszcz Gdański : Wydawnictwo Jasne ; Słupsk : Akademia Pomorska, 2015. - S. 181-191
9. Manifest 22 stycznia 1863 roku / Stefan Kieniewicz. - Warszawa: „Interpress”, 1989. - 163, [1] s.
10. Medale, odznaki, biżuteria, numizmatyka i filatelistyka powstania styczniowego / Marian Kowalski. - Międzyrzec Podlaski : Wydawnictwo Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 1987. - 62, [2] s.
11. Miłość i obowiązek : powstanie styczniowe 1863 / [red. Monika Baranowska, Lucyna Wydra]. - Warszawa : Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, 2023. - 213, [2] s.
12. O kobietach żołnierzach w powstaniu styczniowym / Maria Złotorzycka. - Warszawa: Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1972. - 85, [3] s.
13. Pius IX a Polska w dobie powstania styczniowego / Krzysztof Lis ; Katolicki Uniwersytet Lubelski. Wydział Teologii. - Lublin : Redakcja Wydawnictw KUL, 1996. - 372, [1] s.
14. Polska w czasach walk o niepodległość (1815-1864) / Marian Zgórnjak. - Kraków: „Fogra”, 2001. - 360, [6] s.
15. Powstanie niespełnionych nadziei 1863. - Kraków : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1984. - 58, [6], 16 s.
16. Powstanie styczniowe / Mieczysław Gawlik ; Muzeum Niepodległości (Warszawa). - Warszawa : Wydawnictwo Muzeum Niepodległości, [2023]. - [5], 48, [4] s.
17. Powstanie styczniowe / Stefan Kieniewicz ; [red. Maria Skowronek]. - Wyd. 3. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2009. - XVI, 793, [3] s.
18. Powstanie styczniowe 1863 / Norbert Haładaj. - Warszawa : Wydawnictwo SBM, 2022. - 127, [1] s.
19. Powstanie styczniowe 1863-1864 : aspekty militarne i polityczne : materiały z sympozjum / red. Janusz Wojtasik. - Warszawa : „Bellona”, 1995. - 215, [1] s.
20. Powstanie styczniowe 1863-1864 : wrzenie, bój, Europa, wizje / red. Sławomir Kalembka ; przedm. Stefan Kieniewicz. - Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1990. - 760, [3] s.
21. Powstanie styczniowe w legendzie, historiografii i sztuce / Janusz Gmitruk, Tadeusz Skoczek. - Warszawa : Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, 2013. - 125, [2] s.
22. Powstanie styczniowe w panoramie dziejów / Janusz Gmitruk. - Warszawa : Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, 2022. - 108 s.
23. Powstanie styczniowe w podręcznikach PRL : historia na usługach ideologii i polityki / Zbigniew Romek // W : Drogi do niepodległości : reminiscencje popowstaniowe / red. nauk. Tadeusz Wolsza. - Warszawa : Wydawnictwo Neriton : Muzeum Historii Polski, 2018. - S. 203-218
24. Powstanie styczniowe w szkolnej edukacji historycznej od końca XIX wieku do czasów współczesnych / Mariusz Menz // W : Powstanie styczniowe w pamięci zbiorowej / red. nauk. Agnieszka Kawalec, Jerzy Kuzicki. - Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2017. - S. 63-90
25. Program poetycko-muzyczny związany z rocznicą Powstania Styczniowego 1863 r. / Jolanta Grzymała // W : Scenariusze na cały rok... część II / pod red. Elżbiety Doroszkiewicz i Krystyny Staszewskiej. - Kielce : Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, 1995. - S. 7-19
26. Przyczynki do historii kwestii polskiej : rękopisy z lat 1863-1864 / Karl Marx ; tł. z niem. Zygmunt Bogucki ; red. Maria Adamska ; wstęp Celina Bobińska. - Wyd. 2. - Warszawa : „Książka i Wiedza”, 1986. - LXIX, 1026, [4] s.
27. Rok 1863 / Józef Piłsudski ; wstęp i oprac. Stefan Kieniewicz. - Warszawa : „Książka i Wiedza”, 1989. - 211, [4] s.
28. Trzy powstania narodowe : kościuszkowskie, listopadowe, styczniowe / Stefan Kieniewicz, Andrzej Zahorski, Władysław Zajewski. - [Wyd. 3 popr. i uzupełn.]. - Warszawa : „Książka i Wiedza”, 1997. - 428, [4] s.
29. Warszawa w Powstaniu Styczniowym / Stefan Kieniewicz. - Wyd. 4. - Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1983. - 239, [1] s.
30. Wędrówki szlakami powstania styczniowego w powiecie kieleckim / [tekst Piotr Olszewski, Ryszard Garus]. - Kielce : Stowarzyszenie Ziemia Świętokrzyska : Agencja JP, 2011. - 64 s.

31. Wokół sporu o ocenę dziewiętnastowiecznych polskich insurekcji : powstanie styczniowe w ramach przedmiotu „Historia i Społeczeństwo. Dziedzictwo epok” jako wyzwanie współczesnej edukacji historycznej w szkołach ponadgimnazjalnych / Marek Białokur // W : Powstanie styczniowe : motywy, walka, dziedzictwo / red. Antoni Maziarz. - Warszawa : Wydawnictwo DiG, 2014. - S. 199-213
32. Z dziejów Polski od powstania styczniowego do października 1956 / Marian M. Drozdowski ; il. Mirosław Bogdan Miroński. - Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza : Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, 2022. - 352 s.
33. Z dziejów polskiej pieśni powstańczej XIX wieku : folklor powstania styczniowego / Dora B. Kacnelson ; przeł. z ros. Tadeusz Zielichowski. - Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1974. - 113, [1] s.
34. Zwycięscy / Edyta Świątek. - Warszawa : Skarpa Warszawska, 2021. - 393, [7] s.

ARTYKUŁY Z CZASOPIM

35. 160. Rocznica Powstania Styczniowego (1863-2023) / Aleksander Woźny // Biuletyn Informacyjny Akowiec. - 2023, nr 1, s. 12-13
36. A to wszystko nie na darmo : scenariusz spektaklu o powstaniu styczniowym / Witold Pelka // Biblioteka w Szkole. - 2013, nr 2, s. 22-25
37. Akcja niewiast naszych / Patrycja Bukalska // Tygodnik Powszechny. - 2013, nr 3, dod. „Powstanie Styczniowe”, s. III-IV
38. Artura Grottgera historia w obrazach / Katarzyna Tałuc // Guliwer. - 2013, nr 3, s. 5-12
39. Bitwa pod Grochowiskami / Wojciech Kalwat // Mówią Wieki. - 2023, nr 3, s. 72-75
40. Bitwa pod Małogoszczem / Krzysztof Ślusarek // Wiadomości Historyczne. - 2013, nr 1, s. 40-42
41. Bohaterom oddać hołd należny : w 160. rocznicę wybuchu powstania styczniowego – związek i tradycja 1863 r. / Piotr Wierzbicki // Głos Nauczycielski. - 2023, nr 4, s. 10-11
42. Bohaterowie powstania styczniowego : Romuald Traugutt w edukacji szkolnej XX i XXI wieku / Anita Młynarczyk-Tomczyk // Wiadomości Historyczne. - 2014, nr 2, s. 23-28
43. Duchowieństwo rzymskokatolickie i katolicyzm płaszczyznami sporu o powstanie styczniowe w polskiej historiografii w latach 1863-1918 / Wojciech Dutka // Kwartalnik Historyczny. - 2013, nr 1, s. 31-54
44. Edukacyjne walory kłęski : styczniowe korzenie Armii Krajowej / Paweł Klemens // Ale Historia : tygodnik historyczny. - 2023, nr 3, s. 6-7
45. Florenckie echa powstania styczniowego / Anna Pobóg-Lenartowicz // Indeks. - 2013, nr 3-4, s. 46-48
46. Jedyń w swoim rodzaju album : „Pamiętka buntu od 1860 do 1865 r.” / Jolanta Sikorska-Kulesza // Mówią Wieki. - 2022, nr 1, s. 6-11
47. „Jeżeli ja nie opowiem, nikt nigdy wiedzieć nie będzie...” : rok 1863 w zapisach Elizy Orzeszkowej / Ireneusz Sikora // Wiek XIX. - R. 6 (2013), s. 347-372
48. Kobięca twarz insurekcji / Krystyna Held-Olsińska // Polityka. - 2014, nr 4, s. 48-51
49. Kobięty wobec powstania styczniowego / Adam Massalski // Mówią Wieki. - 2022, nr 1, s. 16-19
50. Krótka historia jednej z najkrwawszych batalii Powstania Styczniowego : w 160. rocznicę bitwy miechowskiej, 17 lutego 1863 roku / Marcin Florek // Wychowawca. - 2023, nr 2, s. 30-32
51. Krwawy znak dążenia do niepodległości : dziedzictwo powstania styczniowego w „Kamieniach na szaniec” Aleksandra Kamińskiego / Krystyna Heska-Kwaśniewicz // Guliwer. - 2013, nr 3, s. 12-16
52. Łączność w powstaniu styczniowym / Michał Górny // Mówią Wieki. - 2023, nr 3, s. 62-65
53. Małogoszcz 1863 : bitwa nad wierną rzeką / Wojciech Kalwat // Mówią Wieki. - 2013, nr 2, s. 50-54
54. Miejsce powstania styczniowego w edukacji i świadomości społeczeństwa polskiego / Teresa Maresz // Studia z Dziejów Pogranicza Kujawsko-Wielkopolskiego. - T. 5 (2013), s. 123-143
55. Między „chwałą zwyciężonym” a obojętnością : powstanie listopadowe i styczniowe na lekcjach języka polskiego w XXI wieku / Agnieszka Kania // Niepodległość i Pamięć. - R. 23, nr 4 (2016), s. 33-52
56. Moda żałobna przed wybuchem powstania styczniowego / Justyna Jaworska // Przegląd Humanistyczny. - 2013, nr 1, s. 17-28
57. Mogiła powstańców : (fragment „Nad Niemnem”) – test dla klasy II / Brygida Maciejewska // Język Polski w Liceum. - 2003/2004, nr 3, s. 68-74

58. Monotonia grozy : „Pikieta powstańcza” : Gierymski-Kaczmarek-Gintrowski / Małgorzata Lisecka // Piosenka. - Nr 3 (2015), s. 59-66
59. Mordercza broń : kosy w powstaniu styczniowym / Michał Mackiewicz // Mówią Wieki. - 2023, nr 2, s. 29-33
60. Motyw w literaturze – metodycznie o powstaniu styczniowym u Żeromskiego / Bożenna Jankiewicz // Język Polski w Liceum. - 2012/2013, nr 2, s. 99-107
61. „Musi być!” : młodzieżowa książka Kazimierza Konarskiego o powstaniu styczniowym / Anna Maria Krajewska // Guliwer. - 2013, nr 3, s. 55-59
62. Nie tylko bohaterowie : „czarne dusze” powstania styczniowego / Michał Górny // Mówią Wieki. - 2022, nr 1, s. 24-27
63. Nieuniknione powstanie / Artur Jagnieża // W Sieci. - 2023, nr 3, s. 59-61
64. Nowoczesna broń w powstaniu styczniowym / Michał Mackiewicz // Mówią Wieki. - 2023, nr 2, s. 19-23
65. O broni palnej powstania styczniowego / Michał Górny // Mówią Wieki. - 2023, nr 2, s. 24-28
66. Orły weteranów Powstania Styczniowego / Tomasz Zawistowski // Pamięć.pl. - 2013, nr 1, s. 61-63
67. Pamięć o powstaniu / Dominik Szymański // Karta. - Nr 114 (2023), s. 38-50
68. Pamięć o powstaniu styczniowym na łamach prasy polonijnej w USA na przełomie XIX i XX w. / Krzysztof Wasilewski // Rocznik Historii Prasy Polskiej. - T. 25, z. 3 (2022), s. 5-24
69. „...pieśń uszła cało” / Robert Grzybowski // Polonistyka. - 2013, nr 1, s. 22-26
70. Powstanie styczniowe : scenariusz przedstawienia / Agnieszka Stawowska // Biblioteka w Szkole. - 2013, nr 2, s. 19-21
71. Powstanie styczniowe na lekcji polskiego / Katarzyna Ślusarczyk // Mówią Wieki. - 2013, nr 10, dod. „Mówią Wieki w Szkole”, s. 12-13
72. Powstanie styczniowe w 1863 roku / Urszula Cimoch // Poradnik Bibliograficzno-Metodyczny. - 2013, nr 1, s. 33-48
73. Powstanie styczniowe w arkuszach maturalnych z historii. Cz. 1 / Wanda Królikowska // Wiadomości Historyczne. - 2013, nr 3, s. 43-45
74. Powstanie styczniowe w arkuszach maturalnych z historii. Cz. 2 / Wanda Królikowska // Wiadomości Historyczne. - 2014, nr 1, s. 33-36
75. Powstanie styczniowe w nowej podstawie programowej i podręcznikach szkolnych / Joanna Adamczyk // Niepodległość i Pamięć. - R. 20, nr 1/2 (2013), s. 131-143
76. Powstanie styczniowe w twórczości Stefana Żeromskiego : propozycja interpretacji wybranych utworów dla klasy III liceum i technikum / Zdzisław Jerzy Adamczyk // Język Polski w Szkole Średniej. - 1992/1993, nr 4, s. 7-25
77. Powstanie styczniowe w źródłach / Wojciech Kalwat // Mówią Wieki. - 2013, nr 11, dod. „Mówią Wieki w Szkole”, s. 11-13
78. Republika Wąchocka / Wojciech Kalwat // Mówią Wieki. - 2023, nr 2, s. 13-18
79. Rok 1863 na ekranie / Hubert Kuberski // Mówią Wieki. - 2013, nr 1, dod. „Mówią Wieki w Szkole”, s. 4-5
80. „Rozdzióbią nas kruki, wrony” Stefana Żeromskiego / Dorota Nosowska // Cogito. - 2022, nr 2, s. 48-50
81. Testowanie pamięci, czyli 1863-2013 / Aneta Mazur // Indeks. - 2013, nr 1-2, s. 3-5
82. Tragizm złych alternatyw / Marek Zajac // Tygodnik Powszechny. - 2013, nr 3, dod. „Powstanie Styczniowe”, s. I-II.
83. Traugutt na lekcjach języka polskiego : kilka propozycji / Joanna Rusin // Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego. Seria Filologiczna. Dydaktyka. - Z. 3 (2004), s. 21-26
84. Udział i rola kobiet w powstaniu styczniowym / Anna Barańska // Przegląd Nauk Historycznych. - 2022, nr 1, s. 125-171
85. Wierszem i czynem w Styczeń wpisani / Ewa Knobloch-Kaleta // Miesięcznik Literacki. - 1983, nr 1, s. 50-60
86. „Wodzem ich był człowiek świętego imienia” : scenariusz apelu poświęconego Romualdowi Trauguttowi oraz bohaterom powstania styczniowego 1863 roku / Barbara Rolf // Poradnik Bibliotekarza. - 1998, nr 3, s. 23-26
87. Z historii kart najpiękniejszych : heroizm i tragizm w „Kryjakiach” Marii Jehanne Wielopolskiej / Ewa Chojnacka // Wiek XIX. - R. 6 (2013), s. 373-392
88. Zagłębie Dąbrowskie w Powstaniu Styczniowym / Tadeusz Loster // Śląsk. - 2023, nr 1, s. 4-6

DORADCA METODYCZNY POLECA

ANNA MARCOL

Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli “WOM” w Katowicach

O CZYTANIU WRAŻENIOWYM

Małgorzata Swędrowska: 777 pomysłów na zabawy z książką. Warszawa: Wydawnictwo Mamina, cop. 2021.

Zalety czytania można długo wymieniać: rozwija wyobraźnię, wzbogaca słownictwo i sprawność językową, dostarcza wiedzy o otaczającym nas świecie, wpływa na umiejętność precyzyjnego wyrażania uczuć, relaksuje... Jednak książki coraz częściej przegrywają konkurencję z innymi rodzajami mediów. Jak temu zapobiec?

Stale podkreśla się, że obcowanie z książką od najmłodszych lat zwiększa prawdopodobieństwo sięgania po nią także w późniejszym życiu. Na łamach *777 pomysłów na zabawy z książką*, podano proste i sprawdzone sposoby na zachęcanie dzieci do kontaktu z literaturą. Autorką poradnika jest Małgorzata Swędrowska – popularyzatorka czytelnictwa i twórczyni koncepcji czytania wraźeniowego, posiadająca wieloletnie doświadczenie w pracy z dziećmi. Na jego łamach podpowiada, jak wprowadzać książki do codziennego życia najmłodszych oraz odkrywać wielowymiarowość tekstu i ilustracji. Poleca konkretne tytuły i picturebooki, po które warto sięgać przy różnych okazjach.

Publikacja została podzielona na dwie części. Pierwsza, zatytułowana *Zabawa*, składa się z pięciu rozdziałów, w których przedstawiono pomysły na zabawy przed, po i w trakcie lektury. Autorka przekonuje w niej, że [...] *czytanie nie musi być obowiązkiem, żmudnym ćwiczeniem, codzienną rutyną, zadaniem do wykonania, ale może być przygodą, fascynacją, radością**. Zachęca do podejmowania różnych aktywności przed jego rozpoczęciem. Proponuje odkrywanie książki za pomocą różnych zmysłów: oglądanie ilustracji, dotykanie elementów jej budowy, wąchanie kartek, słuchanie szelestu przewracanych stron oraz wprowadzanie rekwizytów nawiązujących do jej treści.

Druga część – *Nauka* – zawiera cztery rozdziały, dotyczące nauki czytania. M. Swędrowska bazuje na psychopedagogicznej koncepcji prof. Anny Brzezińskiej i prof. Marii Burtowy, zakładającej, że obejmuje wyrabianie gotowości oraz naukę elementarną i właściwą. Przedstawia rozwiązania, które mogą wesprzeć dziecko na każdym z tych etapów. Zdradza też swoje pomysły na zachęcanie pierwszaków do sięgania po książki z kanonu lektur szkolnych, które bywają nudne i trudne w odbiorze. Dzięki pomocy osoby dorosłej dziecko może przez nie „przebrnąć”. Często wystarczy mu wytłumaczyć niezrozumiałe zwroty, opowiedzieć o książce w intrygujący sposób, włożyć do środka motywujące karteczki lub przeczytać ją wspólnie z podziałem na role.

Poradnik można polecić rodzicom, nauczycielom i bibliotekarzom, którzy poszukują konkretnych sposobów na popularyzację czytelnictwa wśród najmłodszych.

Książka jest dostępna w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Katowicach (sygnatura: 180351).

* M. Swędrowska: *777 pomysłów na zabawy z książką*. Warszawa: Wydawnictwo Mamina, cop. 2021, s. 11.

ZAPROSZENIE DO WSPÓŁPRACY

Redakcja zachęca nauczycieli bibliotekarzy (oraz inne osoby zainteresowane) do dzielenia się swoimi dobrymi praktykami – zwłaszcza sprawozdaniami z podejmowanych inicjatyw, scenariuszami i konspektami zajęć. Przyjmuje do druku materiały, których autor nie skierował ani nie zamierza kierować do innych redakcji. Ich objętość (łącznie z ilustracjami) nie powinna przekraczać 10 stron A4. Preferowane są teksty krótsze.

Materiały proponowane do druku prosimy przesyłać na adres: **dialogi.biblioteczne@pbw.katowice.pl**.

Szczegółowe *Wskazówki dla Autorów* opublikowano na stronie internetowej biblioteki: **<https://pbw.katowice.pl>** (zakładka *Dialogi Biblioteczne*).

Województwo
Śląskie

Jednostka Oświatowa
Samorządu Województwa Śląskiego